

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ZAPORIZHZHIA NATIONAL UNIVERSITY

ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
FACULTY OF MANAGEMENT

КАФЕДРА ПІДПРИЄМНИЦТВА, МЕНЕДЖМЕНТУ ОРГАНІЗАЦІЙ ТА
ЛОГІСТИКИ
CHAIR OF ENTREPRENEURSHIP, MANAGEMENT OF ORGANIZATIONS
AND LOGISTICS

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
МАГІСТРА

на тему Удосконалення управління фінансово-господарською діяльністю
агрохолдингу

THESIS FOR THE MASTER'S DEGREE

Improving the Management of Agricultural Holding's Financial and Economic
Activities

Виконав: студент 2 курсу магістратури, групи 8.0732-мо
спеціальності 073 – Менеджмент
освітньої програми Менеджмент організацій і адміністрування

М.В. Костяк

Керівник доц. кафедри ПМОіЛ, доц., к.е.н. М.В. Хацер

Рецензент доц. кафедри ПМОіЛ, доц.,

к.н.держ.упр.

О.А. Онищенко

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет менеджменту

Кафедра підприємництва, менеджменту організацій та логістики

Рівень вищої освіти магістр

Спеціальність 073 Менеджмент, освітня програма Менеджмент організацій і адміністрування

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри

к.е.н., доцент Павлюк Т.С.

«___» _____ 20__ року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ

Костяку Миколі Васильовичу

1. Тема роботи Удосконалення управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу

керівник роботи Хацер Максим Володимирович, к.е.н., доцент,
затверджені наказом ЗНУ від «___» _____ 20__ року №___

2. Строк подання студентом роботи «___» _____ 20__ р.

3. Вихідні дані до роботи наукові праці з питань менеджменту організацій, методів управління підприємствами, зокрема управління фінансово-господарською діяльністю, законодавство України, ресурси мережі Internet, статистичні матеріали компанії ТОВ «Агро-Клас».

4. Перелік питань, які потрібно розробити:

Кваліфікаційна робота складається з основної частини і додаткової. Основна частина містить такі структурні елементи: вступ, сутність (3 розділи – теоретичний, аналітико-дослідницький, проектно-рекомендаційний), висновки та рекомендації, список використаних джерел. 1 Розділ – Теоретико-методичні основи управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу – складається з 3 підрозділів: 1.1 Роль та значення фінансового менеджменту при здійсненні управління фінансово-господарською діяльністю для розвитку сучасних підприємств; 1.2 Теоретичні засади управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу; 1.3 Ключові теоретичні концепції та моделі управління фінансами в агросекторі; 2 Розділ – Аналіз системи управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу – складається з 3 підрозділів: 2.1 Організаційно-економічна характеристика досліджуваного підприємства;

2.2 Оцінка і аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища агрохолдингу;
2.3 Оцінка системи управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу;
3 Розділ – Шляхи підвищення ефективності управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу – складається з 2 підрозділів: 3.1 Практичні рекомендації щодо управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу, етапи їхнього впровадження та очікувані результати; 3.2 Інноваційні програмні засоби для ефективного управління фінансово-господарською діяльністю агропідприємства.

5. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Хацер М.В, доцент кафедри підприємництва, менеджменту організацій та логістики факультету менеджменту ЗНУ	25.09.2023 р.	25.09.2023 р.
2	Хацер М.В., доцент кафедри підприємництва, менеджменту організацій та логістики факультету менеджменту ЗНУ	27.10.2023 р.	27.10.2023 р.
3	Хацер М.В., доцент кафедри підприємництва, менеджменту організацій та логістики факультету менеджменту ЗНУ	16.11.2023 р.	16.11.2023 р.

6. Дата видачі завдання 25.09.2023 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Узгодження теми, складання змісту	вересень	виконано
2	Вивчення літературних джерел	вересень	виконано
3	Збирання матеріалу на підприємстві	жовтень	виконано
4	Обробка матеріалу	жовтень	виконано
5	Виконання розділу 1	жовтень	виконано
6	Виконання розділу 2	листопад	виконано
7	Виконання розділу 3	листопад	виконано
8	Формулювання висновків	листопад	виконано
9	Оформлення роботи, одержання відгуку та рецензії	листопад	виконано
10	Подання роботи на кафедру	листопад	виконано

Студент _____ М.В. Костяк
 (підпис)

Керівник роботи _____ М.В. Хацер
 (підпис)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____
 (підпис) (ініціали та прізвище)

РЕФЕРАТ

Кваліфікаційна робота: 76 с., 5 рис., 12 табл., 60 джерел.

Об'єктом дослідження є ТОВ «Агро-Клас».

Предметом дослідження виступає процес управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу.

Метою даної роботи є ретельний аналіз та розробка пропозицій щодо удосконалення управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу, з урахуванням специфіки галузі та сучасних тенденцій економічного розвитку.

Методи дослідження – аналіз і узагальнення літератури з теми дослідження, методи спостереження та порівняння, аналітичний, групування та узагальнення даних, структурні методи аналізу, бібліографічний огляд.

Актуальність теми полягає у значущості сільськогосподарського сектору в економіці країни, що ставить перед агрохолдингами завдання не лише забезпечити стале та ефективне виробництво продуктів харчування, але й ефективно управляти своєю фінансово-господарською діяльністю в умовах постійної динаміки економічних та ринкових процесів.

Під час виконання роботи було розглянуто теоретико-методичні засади управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу. На основі теоретичного матеріалу було проаналізовано та оцінено систему фінансово-господарського управління підприємства та запропоновані шляхи до підвищення ефективності його діяльності.

**ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКЕ УПРАВЛІННЯ, АГРОХОЛДИНГ,
МЕНЕДЖМЕНТ, ЕФЕКТИВНІСТЬ, ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В
АГРОСЕКТОРІ**

ABSTRACT

Thesis for the Master's Degree: 76 pp., 5 fig., 12 tab., 60 sources.

The object of the study is «Agro-Klas» LLC.

The subject of the study is the process of managing the financial and economic activities of the agricultural holding.

The purpose of this paper is a thorough analysis and development of proposals for improving the management of the financial and economic activities of the agricultural holding, taking into account the specifics of the industry and modern trends in economic development.

Research methods are analysis and generalization of literature on the research topic, methods of observation and comparison, analytical, grouping and generalization of data, structural methods of analysis, bibliographic review.

The relevance of the topic lies in the importance of the agricultural sector in the country's economy, which poses the task of agricultural holdings not only to ensure sustainable and efficient production of food products, but also to effectively manage their financial and economic activities in the conditions of constant dynamics of economic and market processes.

During the research, the theoretical and methodological principles of managing the financial and economic activities of the agricultural holding were considered. On the basis of theoretical material, the system of financial and economic management of the enterprise was analyzed and evaluated, and ways to increase the efficiency of its activity were proposed.

FINANCIAL AND ECONOMIC MANAGEMENT, AGROHOLDING,
MANAGEMENT, EFFICIENCY, INNOVATIVE TECHNOLOGIES IN THE
AGRICULTURAL SECTOR

СПИСОК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СКОРОЧЕНЬ ТА СИМВОЛІВ

АПК – агропромисловий комплекс;

IoT – (від англ. *Internet of Things*– інтернет речі) – концепція програмного забезпечення, що дозволяє здійснювати передачу і обмін даними між фізичним світом і комп'ютерними системами в автоматичному режимі;

ERP – (від англ. *enterprise resource planning* – планування ресурсів підприємства) – організаційна стратегія інтеграції виробництва та операцій, управління трудовими ресурсами, фінансового менеджменту та управління активами, орієнтована на безперервне балансування та оптимізацію ресурсів підприємства за допомогою спеціалізованого інтегрованого програмного забезпечення;

LVM – (від англ. *Land Valuation Model* – Модель Вартості Землі) – модель управління фінансами в агросекторі, яка базується на оцінці земельної вартості, яка є ключовим активом для багатьох сільськогосподарських підприємств. Управління земельними ресурсами та їх ефективне використання є критичним для фінансової успішності агробізнесу;

SOM – (від англ. *Cost Optimization Model* – Модель Оптимізації витрат) – модель управління фінансами в агросекторі, яка допомагає ідентифікувати оптимальні стратегії зменшення витрат та підвищення ефективності виробництва;

EFAM – (від англ. *Enterprise Financial Analysis Model* – Модель Фінансового Аналізу Підприємства) – модель управління фінансами в агросекторі, яка дозволяє аналізувати фінансовий стан агропідприємства, враховуючи показники прибутковості, ліквідності, фінансової стійкості та інші. Цей аналіз допомагає управлінцям приймати обґрунтовані рішення щодо фінансових ресурсів;

ЗМІСТ

ВСТУП	8
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ АГРОХОЛДИНГУ	14
1.1 Роль та значення фінансового менеджменту при здійсненні управління фінансово-господарською діяльністю для розвитку сучасних підприємств	14
1.2 Теоретичні засади управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу	19
1.3 Ключові теоретичні концепції та моделі управління фінансами в агросекторі	26
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ АГРОХОЛДИНГУ	30
2.1 Організаційно-економічна характеристика досліджуваного підприємства	30
2.2 Оцінка і аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища агрохолдингу	34
2.3 Оцінка системи управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу	39
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ АГРОХОЛДИНГУ	45
3.1 Практичні рекомендації щодо управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу, етапи їхнього впровадження та очікувані результати	45
3.2 Інноваційні програмні засоби для ефективного управління фінансово- господарською діяльністю агропідприємства	49
ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ	56
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	69

ВСТУП

Актуальність та значущість сільськогосподарського сектору в економіці країни ставить перед агрохолдингами завдання не лише забезпечити стале та ефективне виробництво продуктів харчування, але й ефективно управляти своєю фінансово-господарською діяльністю в умовах постійної динаміки економічних та ринкових процесів.

У контексті змінюваних умов глобального ринку та внутрішніх економічних факторів, управління фінансами агрохолдингу стає стратегічно важливим елементом його успішного функціонування та конкурентоспроможності.

Сільське господарство України, як і в багатьох інших країнах, стикається з викликами, серед яких – зміни клімату, нестабільність цін на сільськогосподарську продукцію, високі витрати на виробництво, а також необхідність впровадження новітніх технологій. З цього приводу, оптимізація та ефективне управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу є стратегічно важливим завданням для забезпечення сталого розвитку та збалансованого функціонування на ринку.

Тема дослідження є вкрай актуальною, і це можна обґрунтувати кількома аспектами:

1. Економічна важливість сільськогосподарського сектору:

Сільське господарство визначає економічну ситуацію в багатьох країнах, забезпечуючи харчову безпеку та впливаючи на економічний розвиток. Удосконалення управління фінансами агрохолдингів може сприяти підвищенню їхньої ефективності та конкурентоспроможності.

2. Глобальні виклики сільського господарства:

Сільськогосподарський сектор стикається з різноманітними викликами, такими як зміни клімату, зменшення родючості ґрунтів та нестабільність цін

на продукцію. Удосконалення фінансового управління може допомогти агрохолдингам краще адаптуватися до цих викликів.

Необхідність оптимізації виробництва:

3. З урахуванням зростання світового населення та поглиблення процесів урбанізації, агрохолдинги повинні оптимізувати свої виробничі процеси та використовувати ефективні фінансові стратегії для забезпечення стійкості в умовах змін.

Роль технологій в агросекторі:

4. Впровадження новітніх технологій в сільське господарство вимагає значних інвестицій. Управління фінансами має вирішальне значення для успішного впровадження інновацій та підтримки цифрової трансформації.

Стійкість та управління ризиками:

5. Сільське господарство піддається різноманітним ризикам, таким як погодні умови, швидкі зміни цін на продукцію та економічна нестабільність. Удосконалення управління фінансами допоможе забезпечити стійкість у таких умовах.

Вимоги стейкхолдерів:

6. Стейкхолдери, такі як інвестори, банки, державні органи та споживачі, все більше вимагають від агрохолдингів прозорості, відповідальності та ефективного використання ресурсів.

Ці фактори підкреслюють актуальність теми та важливість дослідження та вдосконалення управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингів для їхнього успішного функціонування в сучасних умовах.

Питання удосконалення управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингів, зважаючи на їхню актуальність та великий вплив на економіку загалом вже довгий час залишаються в ракурсі наукових інтересів вітчизняних та зарубіжних вчених.

Різними аспектами та основними напрямками з обраної теми присвячували свої дослідження такі українські вчені-економісти, як: І. Мельник: дослідження фінансової стійкості аграрних підприємств в умовах

економічної нестабільності; О. Лисенко: аналіз впливу глобальних ринкових та екологічних факторів на фінансову діяльність аграрних підприємств в Україні; О. Петрик: дослідження ефективності інвестицій та фінансової стійкості аграрних підприємств, та інші.

Серед зарубіжних вчених, які досліджували тему фінансово-господарської діяльності агропідприємств необхідно відзначити наступних: Б.К. Гудвін: вивчення економічних аспектів аграрного виробництва та впливу економічних змін на фінансовий стан аграрних підприємств; Ф. Гарсія: дослідження впливу ринкових умов та регулювання на фінансову діяльність аграрних підприємств; Дж. Ласк: аналіз стратегій ціноутворення, споживчих уподобань та їх вплив на фінансові рішення в сільському господарстві.

Важливо зазначити, що область управління фінансами в аграрному секторі постійно розвивається, і нові дослідження з'являються постійно, однак окремі питання щодо стратегічних напрямків розвитку агрохолдингів за сучасних економічних та політичних умов в Україні залишаються недостатньо вивченими, що обґрунтовує вибір теми дослідження.

Метою даної роботи є ретельний аналіз та розробка пропозицій щодо удосконалення управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу, з урахуванням специфіки галузі та сучасних тенденцій економічного розвитку.

Дослідження зосереджено на виявленні основних проблем та ризиків, що впливають на фінансову стійкість агрохолдингів, а також на розробці практично застосовних стратегій для їх подолання.

Зазначена мета визначає постановку та необхідність вирішення наступних основних завдань дослідження:

- аналіз поточного фінансового стану агрохолдингу: провести детальний аналіз фінансових звітів, балансів та звітності агрохолдингу за певний період; визначити ключові фінансові показники, такі як прибуток, заборгованість, оборотність активів та інші;

- визначення факторів, що впливають на фінансову стійкість: виявити та проаналізувати зовнішні та внутрішні фактори, які можуть впливати на фінансову стабільність агрохолдингу (наприклад, цінова нестабільність, погодні умови, політичні ризики);

- оцінка ризиків та можливостей: проаналізувати ризики, які виникають у фінансовій діяльності агрохолдингу, та розробити стратегії їх управління; визначити можливості для оптимізації фінансових процесів та забезпечення сталого розвитку;

- стратегії фінансового управління: розробити та запропонувати конкретні стратегії фінансового управління, які враховують специфіку сільськогосподарського сектору;

- впровадження інновацій у фінансовий процес: вивчити можливості впровадження інноваційних фінансових інструментів та технологій для оптимізації управління фінансами;

- оцінка впливу технологічних та екологічних аспектів: дослідити вплив технологічних інновацій та екологічних аспектів на фінансову діяльність агрохолдингу та запропонувати відповідні стратегії;

- проведення SWOT-аналізу: визначити внутрішні сильні та слабкі сторони агрохолдингу, а також зовнішні можливості та загрози;

- розробка рекомендацій: на основі отриманих результатів розробити конкретні рекомендації щодо удосконалення фінансово-господарської діяльності агрохолдингу.

Ці завдання визначають кроки для глибокого аналізу та розробки конкретних стратегій для удосконалення управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу.

Об'єктом дослідження є ТОВ «АГРО-КЛАС»

Предметом дослідження виступає процес управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу.

Під час написання кваліфікаційної роботи були використані загальнонаукові теоретичні та емпіричні методи дослідження: описовий

підхід при описі стану фінансово-господарської діяльності агрохолдингу, вивчення основних фінансових показників, визначення особливостей управління; емпіричний підхід при зборі та аналізі фактичних даних щодо фінансово-господарської діяльності конкретних агрохолдингів; компаративний аналіз при порівнянні фінансової діяльності різних агрохолдингів для визначення кращих практик та виявлення тенденцій; системний аналіз при розгляді агрохолдингу як системи зі зв'язками та взаємовпливами між різними елементами, що впливають на фінансово-господарську діяльність. Також були застосовані методи фінансового аналізу та економічного моделювання, SWOT- та PEST-аналізи.

Комбінування цих методів дозволило отримати комплексне розуміння фінансово-господарської діяльності агрохолдингу та розробити конкретні рекомендації для підвищення ефективності управління.

Інформаційною та емпіричною базою дослідження є академічні джерела: наукові статті, дисертації, монографії що надали глибокого розуміння теоретичних аспектів особливостей управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингів; звіти досліджуваного підприємства; законодавство та стандарти; засоби масової інформації: новини та публікації; дані та статистика; онлайн-ресурси та власні спостереження.

Загальна мета дослідження полягала в тому, щоб його результати надавали конкретні практичні рекомендації, які можна впроваджувати в реальній діяльності агрохолдингів для підвищення ефективності та стійкості їхнього фінансового управління.

Практичне значення одержаних результатів може бути вкрай важливим для аграрних підприємств та всього агросектору. Наведемо кілька можливих практичних вигод та застосувань результатів дослідження:

- оптимізація фінансових процесів: розробка рекомендацій щодо оптимізації бюджетування, управління оборотним та власним капіталом, що

дозволить підприємству ефективніше використовувати свої фінансові ресурси;

- зменшення ризиків та збільшення стійкості: аналіз і рекомендації щодо управління ризиками дозволять агрохолдингу більш ефективно реагувати на зовнішні економічні та природні виклики, забезпечуючи стабільність бізнесу;

- стратегії інвестування та розвитку: розробка стратегій фінансового розвитку та інвестування дозволить агрохолдингу ефективно вибирати проекти та напрями для максимізації прибутку;

- підвищення ефективності управлінських рішень: надання рекомендацій щодо управління фінансами на основі аналізу допоможе керівництву приймати обґрунтовані рішення для досягнення стратегічних цілей;

- підготовка до змін в галузі: врахування тенденцій та інновацій у фінансовому управлінні допоможе агрохолдингу адаптуватися до змін в економічному середовищі;

- підвищення конкурентоспроможності: оптимізація фінансових процесів та зменшення ризиків може призвести до підвищення конкурентоспроможності агрохолдингу на ринку;

- залучення інвесторів та кредиторів: позитивні результати дослідження можуть служити додатковою перевагою при залученні інвесторів або отриманні кредитів для реалізації стратегій розвитку;

- забезпечення сталого розвитку.

У контексті сучасних викликів та можливостей, дана кваліфікаційна робота присвячена знаходженню ефективних рішень для оптимізації фінансового управління, забезпечення фінансової стійкості та сприяння сталому розвитку агрохолдингу в умовах динамічного ринкового середовища.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ АГРОХОЛДІНГУ

1.1 Роль та значення фінансового менеджменту при здійсненні управління фінансово-господарською діяльністю для розвитку сучасних підприємств

Фінансова індустрія отримала значний розвиток з тенденцією світової інтеграції та економічної глобалізації. Важливу роль у фінансовому менеджменті відіграє поточний фінансовий менеджмент. Фінансовий менеджмент є невід'ємною частиною сучасного управління підприємством, а відсутність фінансового менеджменту впливає на виробництво та функціонування підприємств.

Фінансовий менеджмент є основним змістом фінансового менеджменту в сучасній системі управління підприємством. Підвищення рівня та спроможності фінансового менеджменту має велике значення для реалізації модернізації підприємств та наукового сталого розвитку [60].

Фінанси відіграють важливу роль у поточній економічній діяльності світу. Це ядро та основа, що спирається на сучасний економічний розвиток, і це сприяє економічному зростанню та розвитку економічного циклу.

Удосконалення фінансового менеджменту є поточною ключовою проблемою, з якою стикаються багато компаній у нашій країні, а фінансовий менеджмент пов'язаний з часткою та конкурентоспроможністю підприємств на міжнародному ринку. Необхідно лише змусити корпоративне фінансове управління працювати, щоб забезпечити зростання підприємств.

На цьому етапі першочерговим для заходів фінансового менеджменту є щире розуміння важливої ролі та значення цінності і змісту фінансового

менеджменту, а також постійне дослідження застосування заходів фінансового менеджменту в поєднанні зі статусом вітчизняних підприємств у їхньому виробництві та діяльності.

По суті фінансовий менеджмент полягає в стандартизації деталей грошового обігу, кредитних гарантій, переказів, розподілу та розрахунків тощо.

У свою чергу, управління підприємством та його фінансово-господарською діяльністю – це в основному систематичне резюме бізнес-стратегій, ідеології управління, напрямків розвитку та виробничої стратегії, що досягає внутрішніх департаментів, виробничих механізмів та бізнес-стратегій тощо шляхом вивчення корпоративного зовнішнього середовища та самих підприємств.

Фундаментальною метою корпоративного управління є повне використання внутрішніх виробничих умов і ресурсів для досягнення найвищого прибутку підприємства, щоб компанії відігравали свою найбільшу цінність.

Фінансовий менеджмент давно став невід'ємною частиною фінансового менеджменту в системі управління підприємством.

У сучасній фінансовій системі підприємства фінансовий менеджмент поступово замінює первісний менеджмент. Фінансова діяльність в сучасному підприємстві є перш за все управлінською діяльністю [59]. При цьому, менеджери користуються фондами для підприємств, у тому числі власними фондами, фондами банківських позик та фінансовими ринками тощо, кожне з них потребує відповідної стратегії управління фінансами.

Маючи велике значення для національного економічного розвитку, компанія повинна активно відігравати роль у фінансовому регулюванні.

Фінансовий менеджмент відіграє ключову роль у ефективному управлінні компанією і визначається як процес планування, контролю, аналізу та управління фінансовими ресурсами підприємства.

Наведемо деякі з основних аспектів, які підкреслюють значення

фінансового менеджменту:

1. Планування фінансових ресурсів:

- Розробка бюджетів і планів дозволяє компанії заздалегідь визначити свої фінансові цілі та ресурси, необхідні для досягнення цих цілей.

- Фінансове планування також дозволяє уникнути можливих фінансових труднощів та вчасно визначити резервні шляхи дій.

2. Контроль і аналіз фінансової діяльності:

- Моніторинг фінансових показників дозволяє вчасно виявляти будь-які відхилення від плану та вживати заходи для їх коригування.

- Аналіз фінансової звітності допомагає управлінцям отримати об'єктивну картину фінансового стану компанії та приймати обґрунтовані рішення.

3. Оптимізація капіталу:

- Фінансовий менеджмент включає в себе оптимізацію структури капіталу компанії, що дозволяє досягати найбільш ефективного використання різних джерел фінансування.

- Раціональне використання капіталу сприяє зниженню вартості капіталу та збільшенню вартості компанії для акціонерів.

4. Управління ліквідністю і ризиками:

- Ефективний фінансовий менеджмент включає в себе управління ліквідністю компанії, тобто здатністю вчасно погасити зобов'язання.

- Активне управління ризиками, пов'язаними зі змінами валютних курсів, відсотковими ставками та іншими факторами, є важливою складовою фінансового менеджменту.

5. Підтримка стратегічних рішень:

- Фінансовий менеджмент надає директорам та управлінцям фінансові дані, які необхідні для прийняття стратегічних рішень.

- Визначення фінансової стратегії сприяє досягненню довгострокових цілей компанії.

Узагальнюючи, фінансовий менеджмент є ключовим елементом

управління компанією, оскільки він допомагає забезпечити ефективне використання фінансових ресурсів, максимізувати прибуток та знижувати ризики, що можуть виникнути в результаті фінансових операцій.

Аналізуючи роль та значення фінансового менеджменту в управлінні підприємством, необхідно усвідомлювати, що фінансова діяльність та виробництво будь-якої компанії невіддільна від підтримки її фінансової системи, а достатнє джерело коштів може закласти основу для безперервного завершення виробничої діяльності підприємства та його діяльності зі збуту. В даний час компанії в основному діють саме такими методами:

(1) Підприємство має власні кошти, що в основному відбувається через випуск акцій підприємства, щоб отримати значну відсоткову ставку під час випуску акцій.

(2) Банківські кредити. Залучають кошти, звернувшись за кредитом до банків та фінансових установ.

(3) Використовують кошти для отримання прибутку; фінансова діяльність та фінансовий менеджмент забезпечують гарантії всіх господарських операцій підприємств.

Для того, щоб гарантувати, що їх власні операції відповідають очікуваним результатам, компанії, як правило, вирішують створити сприятливе зовнішнє середовище для своєї ринкової конкуренції.

Перед обличчям ринкової фінансової кризи або сильних конкурентів, підприємства посилюють внутрішнє зовнішнє фінансове управління, надаючи більше фінансових послуг, щоб уникнути великих економічних втрат через зовнішнє середовище.

Таким чином, фінансовий менеджмент відіграє важливу посередницьку роль у поточній ринковій економіці, і ще більшу роль відіграє в управлінні бізнесом.

У майбутньому конкуренція між підприємствами на національних та міжнародному ринках ставатиме все більш жорсткою, здатність фінансового

менеджменту буде пов'язана з питанням виживання компаній на ринку, а запровадження вищого рівня фінансового менеджменту змусить компанії існувати в умовах жорсткої конкуренції.

Тому сучасні підприємці та менеджери повинні активно досліджувати ефективні заходи фінансового менеджменту в управлінні бізнесом, надавати великого значення важливості та цінності загального менеджменту та поступово сприяти глибшому проникненню фінансового менеджменту у корпоративні фінансові системи, а також, в принципі, до всієї системи фінансово-господарського управління підприємствами, та покращувати поточний стан діяльності підприємств, що, у свою чергу, матиме позитивний вплив на економіку в цілому

Перспективи фінансового менеджменту постійно змінюються відповідно до економічних, технологічних та соціокультурних тенденцій. Деякі з ключових перспектив фінансового менеджменту, а також трендові напрямки його сучасного та майбутнього розвитку включають:

- Цифрові технології та автоматизація. Впровадження цифрових технологій, таких як штучний інтелект, аналітика даних і блокчейн, дозволяє автоматизувати процеси фінансового аналізу та прийняття рішень.

- Розширення функцій стратегічного партнерства. Фінансові менеджери все більше стають стратегічними партнерами в управлінні компанією, беручи участь у прийнятті стратегічних рішень та підтримці виконання стратегій.

- Фінанси на службі сталого розвитку. Зростання зацікавленості у сталому розвитку та корпоративній соціальній відповідальності вносить зміни в стратегії фінансового менеджменту, зокрема, управління екологічними та соціальними ризиками.

- Глобалізація і ризики валютних коливань. Фінансові менеджери повинні бути готові управляти фінансовими ризиками, пов'язаними з глобальними валютними коливаннями та іншими глобальними економічними чинниками.

- Корпоративна безпека та кібербезпека. Зростання кількості

кіберзагроз та кібератак покладає на фінансових менеджерів відповідальність за забезпечення кібербезпеки фінансових даних та транзакцій.

- Фінансовий менеджмент для малого бізнесу. Розвиток технологій дозволяє невеликим компаніям отримати доступ до більш доступних та ефективних інструментів фінансового менеджменту.

Фінансовий менеджмент продовжує еволюцію, а фахівці з фінансів повинні постійно оновлювати свої знання, щоб ефективно впроваджувати нові підходи та технології в управління фінансами компанії. З безперервним розширенням ринку в 21 столітті компанії можуть лише вдосконалювати свої можливості управління бізнесом і постійно консолідувати корпоративні фінанси.

1.2 Теоретичні засади управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу

Управління фінансово-господарською діяльністю (УФГД) є важливою складовою стратегічного управління підприємством. Цей процес включає в себе розробку, впровадження та моніторинг фінансових стратегій та політик з метою досягнення фінансових цілей організації. Нижче наведено ключові аспекти управління фінансово-господарською діяльністю:

Стратегічне фінансове планування: Розробка довгострокових фінансових стратегій, які відображають місію, цілі та стратегію розвитку підприємства.

Бюджетування та прогнозування: Розробка річних бюджетів та прогнозів для керування фінансовими ресурсами та забезпечення відповідності планів реальним результатам.

Управління обіговим капіталом: Ефективне управління запасами, дебіторською та кредиторською заборгованістю для мінімізації обігового капіталу та забезпечення ліквідності.

Фінансовий аналіз: Проведення фінансового аналізу для оцінки фінансової ефективності, прибутковості та стабільності підприємства.

Інвестиційне планування: Визначення можливостей для інвестицій та розробка стратегій їх реалізації для максимізації прибутку та розвитку бізнесу.

Управління ризиками: Визначення та оцінка ризиків, розробка стратегій їх управління та мінімізації негативного впливу.

Стратегічне податкове планування: Максимізація вигод від податкових положень та розробка стратегій зменшення податкових обов'язків.

Фінансовий контроль та аудит: Здійснення ефективного внутрішнього фінансового контролю та проведення фінансового аудиту для перевірки достовірності фінансової звітності.

Фінансове звітування та комунікації: Підготовка та представлення фінансової інформації для внутрішніх та зовнішніх зацікавлених сторін.

Управління витратами: Моніторинг та контроль витрат для ефективного використання ресурсів.

Стейкхолдерське управління: Забезпечення взаємодії та звітування перед різними стейкхолдерами, такими як акціонери, клієнти, партнери та громадськість.

Управління фінансово-господарською діяльністю визначається не лише фінансовими цілями, а й стратегічними, економічними, соціальними та екологічними вимогами, сприяючи сталому розвитку підприємства.

Тим не менш, говорячи саме про фінансово-господарську діяльність в першу чергу необхідно проводити аналіз фінансових показників, зосереджуючись зокрема на наступних показниках:

Оптимізація оборотних коштів та капіталу: дослідження, яке аналізує стратегії ефективного використання оборотних коштів та капіталу в аграрному секторі, зокрема, щодо складання запасів, управління витратами та управління обіговими коштами.

Фінансова стійкість та ризик-менеджмент: огляди стосовно оцінки та зменшення ризиків, пов'язаних з економічною нестабільністю, природними катастрофами та іншими факторами, що впливають на фінансову стійкість аграрних підприємств.

Управління інвестиціями: аналіз стратегій та методів управління інвестиціями в аграрному секторі, включаючи оцінку ефективності інвестиційних проектів та вибір оптимальних інструментів фінансування.

Аналіз наукової літератури та публікацій, пов'язаних із управлінням фінансами в аграрному секторі, дозволив визначити ключові тенденції, методи, та стратегії, які використовуються в сучасному агробізнесі, а саме:

Ключові аспекти управління фінансами в аграрному секторі:

- Використання сучасних фінансових інструментів.
- Стратегії фінансового планування в агробізнесі.
- Оцінка впливу зовнішніх чинників на фінанси.

Детально ключові тенденції та стратегії розвитку сучасного агробізнесу представимо в таблиці 1.1:

Таблиця 1.1 – Ключові аспекти управління фінансами в аграрному секторі

Аспекти управління фінансами агропідприємств	Зміст
1	2
<i>Використання сучасних фінансових інструментів</i>	<p>Аграрні фінансові інструменти та продукти: Дослідження стосовно використання сучасних фінансових інструментів, таких як аграрні страхові поліси, форвардні та ф'ючерсні угоди, для захисту агропідприємств від ризиків та нестабільності ринків.</p> <p>Фінансова технологія в аграрному секторі: Вивчення використання сучасних фінансових технологій, таких як блокчейн, інтернет речей (IoT), та штучний інтелект для оптимізації фінансового управління в аграрному секторі.</p>

Продовження таблиці 1.1

1	2
<i>Стратегії фінансового планування в агробізнесі</i>	<p>Бюджетування та планування витрат: Аналіз методів розробки та виконання бюджетів для аграрних підприємств, включаючи стратегії витрат та прибутку.</p> <p>Фінансові стратегії для росту: Вивчення стратегій фінансового росту, таких як залучення капіталу, фінансування інновацій та розвитку нових напрямків бізнесу.</p>
<i>Оцінка впливу зовнішніх чинників на фінанси</i>	<p>Вплив кліматичних змін та стійкість аграрного сектору: Дослідження впливу змін клімату на фінансову діяльність аграрних підприємств та стратегії адаптації.</p> <p>Взаємодія з глобальними ринками та економічними трендами: Аналіз впливу геополітичних та економічних змін на фінансовий стан аграрного сектору.</p>

Проведений аналіз публікацій та наукових джерел за наведеними в таблиці 1.1 напрямками дозволив дійти висновків про актуальні сучасні виклики та можливості управління фінансами в аграрному секторі та розробити стратегії для підвищення ефективності та стійкості підприємств, які будуть представлені в практичній частині даного кваліфікаційного дослідження.

Управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу базується на ряді теоретичних засад, що враховують специфіку аграрного сектору та його особливості. Деякі ключові теоретичні засади управління фінансами в агрохолдингу відобразимо в таблиці 1.2:

Таблиця 1.2 – Теоретичні засади управління фінансами в агрохолдингу

Принципи та моделі	Зміст
1	2
Принцип вартісного управління (Value-Based Management)	Заснований на ідеї максимізації створеної вартості для акціонерів. У контексті агрохолдингу це означає раціональне використання ресурсів для досягнення стратегічних цілей та підвищення конкурентоспроможності.
Модель стратегічного фінансового управління	Агрохолдинги використовують стратегічне фінансове управління для вирішення питань, пов'язаних з інвестиціями, ризиками та фінансовою структурою. Модель враховує довгострокові цілі та стратегії розвитку.
Теорія агентських відносин:	В контексті агрохолдингу, де велика кількість виробничих підприємств об'єднані, важливо враховувати взаємодію між власниками (акціонерами) та менеджментом. Теорія агентських відносин допомагає управлінцям забезпечити ефективне управління активами.
Модель ринково-орієнтованого управління:	Заснована на ідеї визначення потреб ринку та адаптації бізнес-стратегій під їхні вимоги. У контексті агрохолдингу це передбачає аналіз попиту на сільськогосподарську продукцію та виробництво відповідно до ринкових умов.
Модель системного управління (Systems Management):	Агрохолдинги розглядаються як системи, де кожне підприємство є елементом, що взаємодіє з іншими. Модель системного управління дозволяє оптимізувати взаємодію між компонентами агрохолдингу.
Модель сталого розвитку:	Основна ідея полягає в тому, щоб забезпечити розвиток, який задовольняє потреби поточного покоління, не зашкоджуючи здатності майбутніх поколінь задовольняти свої потреби. Управління фінансами пов'язане з розумним використанням ресурсів для досягнення цього підходу.

Продовження таблиці 1.2

1	2
Модель довгострокового фінансового планування	Агрохолдинги розвивають довгострокові фінансові плани, які охоплюють періоди від кількох років до десятиліть. Це дозволяє адаптувати стратегії до змін у виробничому та економічному середовищі.
Модель інтегрованого управління ризиками	Управління ризиками враховує потенційні загрози та можливості для агрохолдингу. Інтегрована модель дозволяє ефективно вирішувати ризики на різних рівнях управління.

Наведені в таблиці 1.2 теоретичні засади управління фінансами стають основою для розробки стратегій та тактик управління агрохолдингом, дозволяючи досягати ефективності та стабільності фінансово-господарської діяльності в сільському господарстві.

За своєю суттю фінансовий менеджмент – це практика складання бізнес-плану, а потім забезпечення того, щоб усі відділи працювали на правильному шляху. Надійний фінансовий менеджмент дозволяє фінансовому директору або віце-президенту з фінансів надавати дані, які сприяють створенню довгострокового бачення, інформують про рішення щодо того, куди інвестувати, і дають уявлення про те, як фінансувати ці інвестиції, ліквідність, прибутковість, грошові потоки тощо.

Сучасне програмне забезпечення (наприклад, ERP) може допомогти фінансовим командам підприємств – зокрема задіяним в агросекторі – досягти зазначених цілей: система фінансового менеджменту поєднує кілька фінансових функцій, таких як бухгалтерський облік, управління основними засобами, визнання доходу та обробка платежів. Завдяки інтеграції цих ключових компонентів система фінансового менеджменту забезпечує видимість фінансового стану компанії в режимі реального часу, одночасно полегшуючи повсякденні операції, наприклад процеси закриття періоду.

Практично кажучи, діяльність фінансового менеджера у вищезгаданих сферах зосереджена на плануванні, прогнозуванні та контролі витрат.

Функція фінансового менеджера включає видачу звітів про прибутки та збитки, аналіз того, які лінії продуктів або послуг мають найвищий прибуток або найбільше сприяють чистій прибутковості, підтримання бюджету та прогнозування майбутніх фінансових показників компанії та планування сценаріїв.

Управління грошовими потоками також є ключовим. Фінансовий менеджер повинен переконатися, що в наявності достатньо готівки для повсякденних операцій, як-от оплата праці працівникам і закупівля сировини для виробництва. Це передбачає нагляд за надходженням готівки в бізнес і з нього, що називається управлінням фінансовими потоками.

Поряд з управлінням грошовими коштами фінансовий менеджмент включає визнання доходів або звітність про доходи компанії відповідно до стандартних принципів бухгалтерського обліку. Балансування коефіцієнтів оборотності дебіторської заборгованості є ключовою частиною стратегічного збереження готівки та управління ними. Це може здатися простим, але на практиці так не завжди: у деяких компаніях клієнти можуть платити через місяці після отримання послуг.

Нарешті, управління фінансовим контролем передбачає аналіз фінансових показників компанії порівняно з її планами та бюджетами. Методи для цього включають аналіз фінансових показників, під час якого фінансовий менеджер порівнює статті у фінансовій звітності компанії.

На тактичному рівні процедури фінансового менеджменту визначають, як підприємство обробляє щоденні транзакції, виконує щомісячне фінансове закриття, порівнює фактичні витрати з тим, що передбачено в бюджеті, і забезпечує виконання вимог аудиторів і податків.

На більш стратегічному рівні управління фінансами входить у життєво важливу діяльність фінансового планування та аналізу, а також бачення, де керівники фінансових відділів використовують дані, щоб допомогти колегам по бізнесу планувати майбутні інвестиції, виявляти можливості та створювати стійкі компанії.

1.3 Ключові теоретичні концепції та моделі управління фінансами в агросекторі

На думку вітчизняних дослідниць фінансового сектору підприємств аграрної сфери Правдюк Н. та Тимченко О.: «... для аграрної галузі роль фінансового механізму зводиться до конкретних фінансових заходів формування і використання фінансових ресурсів з метою забезпечення функціонування й розвитку суб'єктів господарювання...» [25].

На специфіці формування ринкового механізму в АПК наголошує дослідник В. Мацьків, обґрунтовуючи притаманні особливості фінансового механізму підприємств в аграрному секторі. На думку дослідника: «...цей механізм включає в себе дві паралельно існуючі системи: перша – система саморегулювання на основі принципів ринку, де основними важелями є попит і пропозиція, конкуренція; друга – державне регулювання у прямому й індикативному режимах, що забезпечує ефективне функціонування ринку, проведення антимонопольної політики, соціальну захищеність сільських товаровиробниківуюю» [20].

А В. Кравець акцентує увагу на складності та багатогранності структури фінансового ринку [13], а також зауважує, що різні сегменти фінансового ринку здатні по різному впливати на формування фінансових ресурсів АПК.

Обговорюючи питання ключових теоретичних концепцій та моделей управління фінансами в агросекторі, нам хотілося б акцентувати увагу на ряді ключових теоретичних концепцій та моделей, на яких базується управління фінансами в агросекторі, які враховують особливості сільськогосподарської діяльності. Ось деякі з них:

Модель Вартості Землі (Land Valuation Model):

Ця модель базується на оцінці земельної вартості, яка є ключовим активом для багатьох сільськогосподарських підприємств. Управління

земельними ресурсами та їх ефективне використання є критичним для фінансової успішності агробізнесу.

Модель Обігових Активів (Working Capital Model):

Забезпечення достатнього обігового капіталу для підтримання повсякденної діяльності є важливою частиною фінансового управління в агросекторі. Модель обігових активів дозволяє ефективно управляти грошовим потоком та запобігати простою виробництва.

Модель Оптимізації Витрат (Cost Optimization Model):

У сільському господарстві важливо ефективно управляти витратами на сільгосппродукцію. Модель оптимізації витрат допомагає ідентифікувати оптимальні стратегії зменшення витрат та підвищення ефективності виробництва.

Модель Фінансового Аналізу Підприємства (Enterprise Financial Analysis Model):

Ця модель дозволяє аналізувати фінансовий стан агропідприємства, враховуючи показники прибутковості, ліквідності, фінансової стійкості та інші. Цей аналіз допомагає управлінцям приймати обґрунтовані рішення щодо фінансових ресурсів.

Модель Ризик-менеджменту в Агросекторі:

Управління ризиками є невід'ємною частиною фінансового управління в агросекторі. Моделі ризик-менеджменту враховують зовнішні та внутрішні ризики, пов'язані з цінами на сільгосппродукцію, погодними умовами, інноваціями тощо.

Модель Кошторису та Бюджетування (Budgeting and Forecasting Model):

Важливо планувати та контролювати фінансові ресурси. Модель кошторису та бюджетування допомагає визначати мети та прогнозувати фінансові результати на різні періоди.

Модель Ціноутворення (Pricing Model):

Враховуючи змінні витрати, ринкові умови та конкурентоспроможність, модель ціноутворення дозволяє визначити оптимальні ціни на сільгосппродукцію.

Модель Інвестиційного Проектування:

Передбачення і оцінка фінансової доцільності інвестицій в нові технології, обладнання та розвиток сільгосппродукції.

Наведені концепції та моделі допомагають агропідприємствам в ефективному управлінні фінансовими ресурсами, забезпечуючи стабільність та збалансованість у фінансовій діяльності.

У свою чергу, надійне фінансове управління забезпечує основу для трьох стовпів надійного фіскального управління:

Стратегування

Визначення того, що має відбутися у фінансовому плані, щоб компанія досягла своїх коротко- та довгострокових цілей. Лідерам потрібна інформація про поточну продуктивність, наприклад, для планування сценаріїв.

Прийняття рішень

Допомога керівникам компаній у виборі найкращого способу виконання планів шляхом надання актуальних фінансових звітів і даних про відповідні КРІ.

Контролінг

Переконавання в тому, що кожен відділ робить внесок у бачення та працює в рамках бюджету та відповідно до стратегії.

Завдяки ефективному фінансовому управлінню всі співробітники знають, куди рухається компанія, і бачать прогрес.

Наведені вище функції можна згрупувати в три ширші типи фінансового менеджменту:

Бюджетування капіталу: відноситься до визначення того, що має статися у фінансовому плані, щоб компанія досягла своїх коротко- та

довгострокових цілей. Куди мають бути спрямовані капітальні кошти для підтримки зростання?

Структура капіталу: визначення того, як оплачувати операції та/або зростання. Якщо процентні ставки низькі, найкращим рішенням може бути взяття боргу. Компанія також може звернутися за фінансуванням до приватної інвестиційної компанії, розглянути можливість продажу активів, таких як нерухомість, або, якщо це можливо, продажу акцій.

Управління оборотним капіталом: як зазначалося вище, це забезпечення наявності достатньої кількості готівки для повсякденних операцій, як-от оплата праці працівникам і закупівля сировини для виробництва.

Управління фінансами ускладнюється, коли компанія росте та додає фінансових і бухгалтерських підрядників або штатних працівників. При цьому необхідно переконатися, що працівники отримують заробітну плату з точними відрахуваннями, правильно подавати податки та фінансову звітність, а також стежити за помилками та шахрайством.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ СИСТЕМИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ АГРОХОЛДИНГУ

2.1 Організаційно-економічна характеристика досліджуваного підприємства

В якості прикладу для дослідження фінансово-господарської діяльності агрохолдингу нами було обране одне з провідних агропідприємств України – ТОВ «Агро-Клас». Код ЄДРПОУ – 30926286. Дата реєстрації – 24.04.2000. Керівник підприємства – Гура Анатолій Юрійович. Місцезнаходження – Україна, 69071, Запорізька обл., місто Запоріжжя, вул. Чарівна, будинок 34, приміщення 36.

Види діяльності підприємства:

- 01.11 Вирощування зернових культур (крім рису), бобових культур і насіння олійних культур;
- 01.61 Допоміжна діяльність у рослинництві;
- 46.21 Оптова торгівля зерном, необробленим тютюном, насінням і кормами для тварин;
- 46.39 Неспеціалізована оптова торгівля продуктами харчування, напоями та тютюновими виробами.

ТОВ «Агро-Клас», крім РРО, має розрахунковий рахунок в АТ «Приватбанк» та АТ «Креді Агріколь Банк», куди отримує виручку від продажу сільськогосподарських культур та проданих продуктів сільського господарства.

Голова товариства несе повну юридичну, адміністративну та кримінальну відповідальність за діяльність і дії всіх своїх підлеглих, займає провідну роль на підприємстві. Йому підпорядковуються усі на підприємстві.

Він займається плануванням діяльності фірми, будуванням стратегії, переговорами з партнерами та іншими функціями.

Бухгалтер відповідає за ведення бухгалтерського обліку та податкового обліку на підприємстві. Несе адміністративну та кримінальну відповідальність за правильність ведення обліку. Систематизує всі дані зводячи їх в звіти по підприємствам. Веде всі розрахунки з постачальниками і замовниками, нараховує зарплату. ТОВ «Агро-Клас» має у своєму складі такі служби: агрономічна служба; обліково-економічна служба; інженерно-технічна служба. Також до складу підприємства входить головний інженер, головний бухгалтер, автомеханік, енергетик, завскладом, агроном, економіст, бригадири. На рис. 2.1 наведена структура управління ТОВ «Агро-Клас».

Рис. 2.1. Організаційна структура управління ТОВ «Агро-Клас»

ТОВ «Агро-Клас» в 2021 р. займалося вирощуванням таких видів сільськогосподарської продукції: соя, соняшник, пшениця озима, ячмінь озимий, ячмінь ярий.

Таблиця 2.1 – Динаміка основних виробничих ресурсів в ТОВ «Агро-Клас»

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2021 р. до 2019 р.	
				%	+/-
Сільськогосподарські угіддя, га	3221	3313	3641	13,04	420
з них: - рілля, га	2466	2682	3102	25,79	636
Питома вага ріллі в сільськогосподарських угіддях, %	76,56	80,95	85,20	8,64	-
Приходиться на одного середньорічного працівника ріллі, га	411,0	383,1	443,1	7,82	32,14
Середньооблікова чисельність працівників, осіб	19	18	19	0,0	0
Середньорічна вартість активів, тис. грн.	4662,6	4867,2	8242,7	76,78	3580,1
Велика рогата худоба, голів	-	-	-	-	-
в т. ч. корови, голів	-	-	-	-	-
Свині, голів	-	-	-	-	-
Поголів'я овець, голів	-	-	-	-	-
Капіталоозброєність, тис. грн.	777,10	695,31	1177,53	51,53	400,43
Капіталозабезпеченість, тис. грн.	1,45	1,47	2,26	56,39	0,82

Таким чином, сільськогосподарські угіддя зростають з кожним роком, разом з цим, зростає питома вага ріллі в сільськогосподарських угіддях. Позитивним є те, що зросла суттєво капіталоозброєність, а також капіталозабезпеченість. Загалом, за наведений період ТОВ «Агро-Клас» стало більш забезпеченим основними виробничими ресурсами. В табл. 2.2 наведені обсяги виробництва основних видів продукції підприємства.

Таблиця 2.2 – Обсяги виробництва основних видів продукції в ТОВ «Агро-Клас», ц

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2021 р. у % до 2019 р.
Соя	58,21	57,56	61,33	5,36
Соняшник	31,12	37,86	53	70,31
Пшениця озима	45,56	50,77	61,09	34,09
Ячмінь озимий	57,88	66,38	68,69	18,68
Ячмінь ярий	12,21	15,67	16,27	33,25
Всього	204,98	228,24	260,38	27,03

Отже, найбільше підприємство виростило ячменя озимого, сої та пшениці озимої. В 2021 р. порівняно з 2019 р. загальний обсяг виробництва зріс на 27%, що свідчить про збільшення обсягів виробництва.

Також проведемо аналіз ефективності використання основних виробничих ресурсів ТОВ «Агро-Клас».

Таблиця 2.3 – Ефективність використання основних виробничих ресурсів в ТОВ «Агро-Клас»

Показники	2019 р.	2020 р.	2021 р.	2021 р. у % до 2019 р.
Вироблено на 1 га с.-г. угідь товарної продукції, тис. грн.	1,15	1,28	1,23	6,90
Вироблено на 1 працівника товарної продукції, тис. грн.	618,62	606,17	640,74	3,58

Продовження табл. 2.3

Чистий прибуток, тис. грн. (+/-)	199,3	217,7	601,5	201,81
Вироблено товарної продукції на 1 грн. активів, грн.	0,80	0,87	0,54	-31,65
Отримано чистого прибутку на 1 грн. активів, грн.	0,04	0,04	0,07	70,72
Отримано чистого прибутку на 1 працівника, тис. грн.	33,22	31,10	85,93	158,69
Рентабельність, %	5,37	5,13	13,41	8,04

Таким чином, ефективність діяльності підприємства в 2021 р. зросла порівняно з 2019 р. за показником рентабельності, проте знизилась кількість виробленої товарної продукції на 1 грн активів. Чистий прибуток зріс більш ніж втричі, що свідчить про збільшення ефективності управління господарською діяльністю підприємства.

Отже, дане господарство найбільше продає продукції переробним підприємствам. ТОВ «Агро-Клас» здійснює вирощування стандартизованої сільськогосподарської продукції, а також здійснює експорт продукції.

Можна стверджувати, що підприємство вирощує потрібну сільськогосподарську продукцію для населення, яка має попит на ринку, фінансово-господарський стан підприємства в цілому перебуває на задовільному рівні, в підприємства спостерігаються прибутки.

2.2. Оцінка і аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища агрохолдингу

Внутрішнє середовище організації – це набір зрізів різних функціональних напрямів роботи, завдяки яким компанія здійснює свою діяльність, а також взаємодіє із зовнішнім середовищем.

Мета проведення аналізу внутрішнього середовища – виявити слабкі сторони організації, які відносяться до найбільш важливих, та впливають на підсумковий результат, і далі розробити план дій щодо коригування ситуації.

В табл. 2.4 наведена відомість про штатних працівників підприємства, що є одним з головних чинників внутрішнього середовища.

Таблиця 2.4 – Відомість про штатних працівників ТОВ «Агро-Клас» станом на 2021 р.

№	Посада/професія	Кількість штатних одиниць
1	Директор (сумісник)	1
2	Начальник фінансового відділу	1
3	Бухгалтер	1
4	Інженер з організації та нормування праці	1
5	Оператор комп'ютерного набору	1
6	Начальник цеху	1
7	Тракторист-машиніст сільськогосподарського виробництва	3
8	Водій автотранспортних засобів	1
9	Слюсар з ремонту сільськогосподарських машин та устаткування	1
10	Токар	1
11	Підсобний робітник	1
12	Комбайнер	3
13	Сторож	3

Отже, в 2021 р. було задіяно 19 штатних працівників, оскільки підприємство є невеликим. ТОВ «Агро-Клас» повністю забезпечує свої виробничі потреби в трудових ресурсах за рахунок власних штатних працівників у кількості 19 штатних одиниць.

Склад та структура витрат ТОВ «Агро-Клас» у відсотковому вираженні наведені на рис. 2.2:

Рис. 2.2. – Розподіл витрат ТОВ «Агро-Клас» в 2021 р., % до підсумку

Можна побачити, що найбільшу частку у витратах займають видатки на паливо (22%), а також на добрива, на запчастини та ремонт (19% та 20% відповідно). Суттєву частку у витратах займають видатки підприємства на здійснення посіву сільськогосподарських культур (14%). Витрати на зарплатну плату складають 12% від усіх витрат підприємства, витрати на оренду землі – 5%. Амортизація складає 3% всіх витрат.

Підприємство сильно залежить від одного з покупців – ТОВ «Тесла», яке купує найбільше зернових та іншої сільськогосподарської продукції у даного підприємства. В табл. 2.5 наведена структура доходів підприємства від продажів продукції іншим підприємствам.

Таблиця 2.5 – Доходи від основних покупців сільськогосподарської продукції ТОВ «Агро-Клас» в 2021 р., % до підсумку

Компанія	Частка у доходах, %
ТОВ «Феросплавна компанія»	0,23
ФГ «Агробуд»	0,04
ПП «Фесенко»	0,15
ФГ «Токмацьке»	0,12
СФГ «Рубін»	0,04
ТОВ «Тессла»	79,71
ТОВ «Прометей»	3,00
ТОВ СП «НІБУЛОН»	15,42
ТОВ «Чингул»	0,02
Інші	1,27
Всього	100

Можна побачити, що продажі компанії ТОВ «Тессла» займають 79,71% від усіх доходів ТОВ «Агро-Клас». Також високий відсоток в доходах займають продажі ТОВ СП «НІБУЛОН» (15,42%). Всі інші підприємства займають незначну частку в доходах компанії. А тому, можна сказати про суттєву залежність даного підприємства від попиту двох великих підприємств ТОВ СП «НІБУЛОН» та ТОВ «Тессла». Це створює додаткові ризики для підприємства, оскільки настрої та попит цих компаній можуть змінитися, що може знизити прибутки ТОВ «Агро-Клас».

Таким чином, було визначено, що ТОВ «Агро-Клас» найбільше коштів витрачає на оплату пального, а також на добрива та запчастини. Загалом, підприємство має багато статей витрат, вони розподілені більш-менш рівномірно, але проблемою є те, що доходи підприємства залежать лише від двох великих компаній, оскільки їхній попит може з часом зменшитись, і доведеться шукати інших покупців.

В ході проведеного PEST-аналізу було виявлено, що діяльність агрохолдингу піддається впливу різноманітних факторів зовнішнього середовища, які можуть визначати його успіх та стійкість на ринку. Деякі з ключових факторів включають:

Природні умови:

- Клімат та погодні умови: наявність оптимального клімату та сприятливих погодних умов впливає на вирощування сільськогосподарських культур.

- Ґрунтові ресурси: якість ґрунтів та їх доступність можуть визначати можливості для ведення сільськогосподарської діяльності.

Економічне середовище:

- Ціни на сільгосппродукцію: зміни цін на сільгосппродукцію впливають на доходи агрохолдингу та його конкурентоспроможність.

- Потреби та замовлення ринку: ринкова динаміка та зміна споживчого попиту можуть впливати на стратегії виробництва.

Правове та регуляторне середовище:

- Земельне законодавство: регулювання використання та власності землі може впливати на можливості розвитку агрохолдингу.

- Податкова та фінансова політика: податкові ставки та фінансові умови також мають значення для фінансового здоров'я підприємства.

Соціокультурні фактори:

- Демографічні зміни: зміни в розподілі населення та його структурі можуть впливати на ринкові потреби.

- Культурні звичаї: попит на конкретні продукти може змінюватися в залежності від культурних уподобань споживачів.

Технологічні та інноваційні зміни:

- Агротехнології: впровадження новітніх агротехнологій може підвищити врожайність та знизити витрати.

- Цифрові рішення: використання інформаційних технологій та аналізу даних для управління сільським господарством.

Екологічні фактори:

- Споживання ресурсів: управління використанням води, добрив та інших ресурсів стає все більш важливим з екологічного погляду.

- Вплив на екосистему: раціональне використання земель та зменшення негативного впливу на природне середовище.

Глобальні тенденції та ринкові умови:

- Міжнародна торгівля: залежність від експорту та імпорту може бути визначальною для успіху агрохолдингу.

- Світові ринкові тенденції: зміни в глобальних ринкових тенденціях можуть впливати на ціни та конкуренцію.

Розуміння та ефективне управління цими факторами дозволяє агрохолдингам адаптуватися до змін у середовищі та забезпечує сталість їхньої діяльності.

2.3 Оцінка системи управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу

Діюча фінансова стратегія досліджуваного агрохолдингу трактується існуючими умовами. Ключовою умовою при її розробці та реалізації є швидкість процесу трансформації макрофакторів економічного середовища.

В контексті оцінки системи управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу, вважаємо за потрібне акцентувати увагу на умовах, які не дозволяють оптимально формувати фінанси підприємства та керувати ними.

На рис. 2.3 наведена динаміка частки власного оборотного капіталу ТОВ «Агро-Клас» протягом 2019-2021 рр.

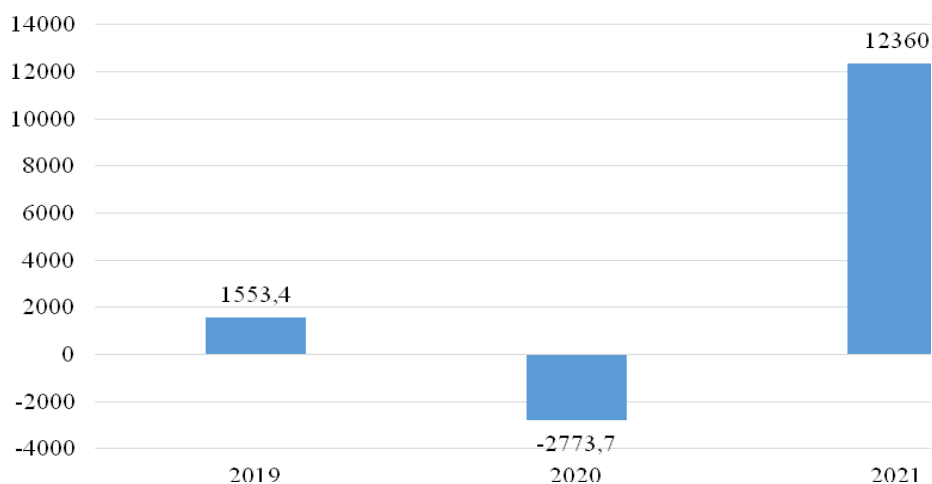

Рис. 2.3. – Динаміка частки власного оборотного капіталу ТОВ «Агро-Клас» протягом 2019-2021 рр., тис. грн

Таким чином, власний оборотний капітал ТОВ «Агро-Клас» в 2021 р. став додатним порівняно з 2020 р., що характеризує позитивні напрямки зміни фінансової стратегії підприємства. В 2020 р. цей показник був від’ємним, що свідчило про те, що основна діяльність фінансувалася більше за рахунок запозичених коштів, аніж власних. На рис. 2.4 наведено динаміку частки власного оборотного капіталу від загальних активів підприємства.

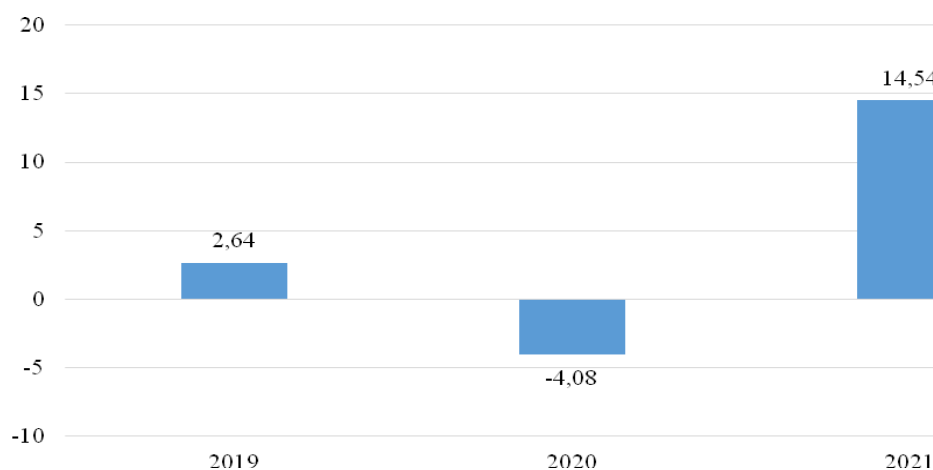

Рис. 2.4. – Динаміка частки власного оборотного капіталу від загальних активів ТОВ «Агро-Клас» протягом 2019-2021 рр., %

Можна побачити, що в 2020 р. суттєво покращилося фінансове становище підприємства, і більш ніж 14% загальних активів ТОВ «Агро-Клас» становив власний оборотний капітал.

Розрахунок показників довгострокової платоспроможності наведено в табл. 2.6. Коефіцієнт концентрації власного капіталу становить 0,48. Достатнім вважається значення показника не менше за 0,5, що свідчить про недостатність власного капіталу.

Таблиця 2.6 – Розрахунок показників довгострокової платоспроможності ТОВ «Агро-Клас»

№	Показники	Методика розрахунку	2020	2021
1	Коефіцієнт концентрації власного капіталу	Власний капітал/ Сума активів	0,4	0,48
2	Коефіцієнт концентрації запозиченого капіталу	Довгострокові зобов'язання+ Поточні зобов'язання/ Сума активів підприємства	0,6	0,52
3	Співвідношення запозиченого та власного капіталу	Довгострокові зобов'язання + Поточні зобов'язання/ Власний капітал	1,52	1,07

Співвідношення запозиченого й власного капіталу показує, скільки гривень запозичених коштів припадає на 1 гривню власного капіталу. Можна побачити, що сума запозиченого капіталу дещо вища за суму власного капіталу, що є задовільним для підприємства, оскільки воно існує майже в рівній мірі за рахунок власних та запозичених коштів. Залучений капітал в 2021 р. перевищив власний капітал на 7%, хоча в 2020 р. ситуація була навіть гіршою (перевищення на 52%).

В табл. 2.7 наведені показники рентабельності ТОВ «Агро-Клас».

Таблиця 2.7 – Показники рентабельності ТОВ «Агро-Клас»

№	Показники	Методика розрахунку	2020	2021
1	Рентабельність продажу	Чистий прибуток / Чистий дохід від реалізації	0,312	0,359
2	Рентабельність продукції	Чистий прибуток / Собівартість реалізованої продукції	0,499	0,620
3	Рентабельність активів	Чистий прибуток / (Активи на початок періоду + Активи на кінець періоду)	0,201	0,166
4	Рентабельність власного капіталу	Чистий прибуток / (Власний капітал на початок періоду + Власний капітал на кінець періоду)	0,505	0,343

З наведених даних бачимо, що ТОВ «Агро-Клас» мав додатну рентабельність, що свідчить про ефективне застосування своїх активів та невтрачену вигоду. Особливо суттєві прибутки підприємство отримало відносно собівартості реалізації (62%).

Можна стверджувати, що підприємство вирощує потрібну сільськогосподарську продукцію для населення, яка має попит на ринку, фінансово-господарський стан підприємства в цілому перебуває на задовільному рівні, в підприємства спостерігаються прибутки, проте переважає відносно висока частка заборгованості в структурі пасивів.

Проаналізуємо за моделями можливості банкрутства загрози для підприємства, наскільки воно схильне до банкрутства.

Таблиця 2.8 – Розрахунки для п'ятифакторної моделі Альтмана

Власний оборотний капітал / Загальна вартість активів	0,587
Нерозподілений прибуток / Загальна вартість активів	-0,025
Прибуток до виплати відсотків / Загальна вартість активів	-0,158
Балансова вартість власного капіталу / Позиковий капітал	0,06
Виторг від продажу / Загальна вартість активів	1,466

$$Z = 0,717 * 0,587 + 0,847 * (-0,025) + 3,107 * (-0,158) + 0,42 * 0,06 + 0,995 * 1,466 = 2,43.$$

З цього випливає, що існує середня загроза банкрутства, підприємство перебуває в «сірій» зоні. Фактично, підприємству загрожує банкрутство, якщо воно не здійснить санаційних заходів.

Тепер проаналізуємо ймовірність банкрутства за моделлю Терещенка.

Таблиця 2.9 – Розрахунки для універсальної дискримінантної функції Терещенка

Cash-flow / Зобов'язання	0,061
Активи / Зобов'язання	1,06
Загальний прибуток / Активи	-0,132
Прибуток від реалізації / Виручка від реалізації	0,282
Виробничі запаси / Виручка	0,038
Виручка від реалізації / Активи	1,466

$$Z = 1,5 * 0,061 + 0,08 * 1,06 + 10 * (-0,132) + 5 * 0,282 + 0,3 * 0,038 + 0,1 * 1,466 = 1,23.$$

Фактично, підприємству загрожує банкрутство, якщо воно не здійснить санаційних заходів. Відповідно, фінансова стратегія підприємства за такого стану може розглядатися як стратегія утримання свого стану, оскільки підприємство не перебуває в кризі за даними моделями, але й залишаються можливості банкрутства. Відповідно, діяльність підприємства має бути дещо більш ефективною.

Сьогодні фінансова стратегія виступає інструментом керування фінансовими ресурсами сільськогосподарського підприємства. Створення фінансової стратегії сільськогосподарського підприємства і контролювання її подальшої реалізації є абсолютно необхідним рішенням, оскільки керування фінансовими ресурсами має носити системний характер, це дозволяє

генерувати не лише економічно раціональну структуру капіталу, мінімізувати ризики, нарощувати доходність/прибутковість, а й сприяє досягненню стратегічних цілей розвитку сільськогосподарського підприємства. Варто зауважити, що фінансова стратегія ТОВ «Агро-Клас» є середньоефективною, власний капітал від'ємних значень не набуває, проте залишаються деякі загрози банкрутства.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВО-ГОСПОДАРСЬКОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ АГРОХОЛДИНГУ

3.1 Практичні рекомендації щодо управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу, етапи їхнього впровадження та очікувані результати

Удосконалення управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу є ключовим аспектом забезпечення його стійкості та ефективності. В результаті проведеного дослідження, нами було розроблено кілька ключових рекомендацій, реалізація яких, на нашу думку, сприятиме підвищенню ефективності діяльності ТОВ «Агро-Клас» в цілому за рахунок ефективного фінансово-господарського управління.

Наведемо кілька порад та стратегій, які можуть сприяти цьому процесу:

Розробка чіткої фінансової стратегії:

Для початку, рекомендуємо підприємству розробити чіткі та конкретні фінансові цілі та завдання. А також, довгострокові та короткострокові плани для досягнення цих цілей.

Ефективне бюджетування:

Ретельно вивчити всі аспекти витрат та доходів, та використовувати систему бюджетування для моніторингу та контролю.

Оптимізація обігових засобів: має на увазі ефективне управління запасами та обіговими коштами, при цьому необхідно мінімізувати заборгованості та збільшити швидкість обороту активів.

Впровадження сучасних фінансових інструментів:

Використовувати фінансові інформаційні системи для автоматизації процесів, зокрема розглянути можливість використання блокчейн-технологій для підвищення прозорості та безпеки.

Стратегії ризик-менеджменту:

Розробити плани для управління фінансовими ризиками та застосовувати інструменти фінансового страхування там, де це виправдано.

Фінансовий аналіз та звітність:

Вести регулярний фінансовий аналіз для оцінки фінансового стану та забезпечити вчасну та точну звітність для всіх стейкхолдерів.

Оптимізація податкової системи:

Ретельно вивчити податковий кодекс та використовувати всі можливі податкові пільги. Розглянути можливість залучення податкових консультантів для оптимізації податкового навантаження.

Інвестиції в інноваційні рішення:

Розглянути можливості для впровадження новітніх технологій у сільське господарство, звертаючи увагу на агротехнології та ефективні методи виробництва.

Кадровий розвиток:

Забезпечити наявність компетентних фахівців фінансової галузі в команді, організувати ефективне навчання, підвищення кваліфікації та розвиток персоналу.

Співпраця із фінансовими інституціями:

Встановити партнерство з банками та іншими фінансовими установами для забезпечення доступу до необхідних фінансових ресурсів.

Впровадження стратегій управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу може включати ряд конкретних кроків та етапів.

Наведемо загальний рекомендований план впровадження запропонованих стратегій (рис. 3.1):

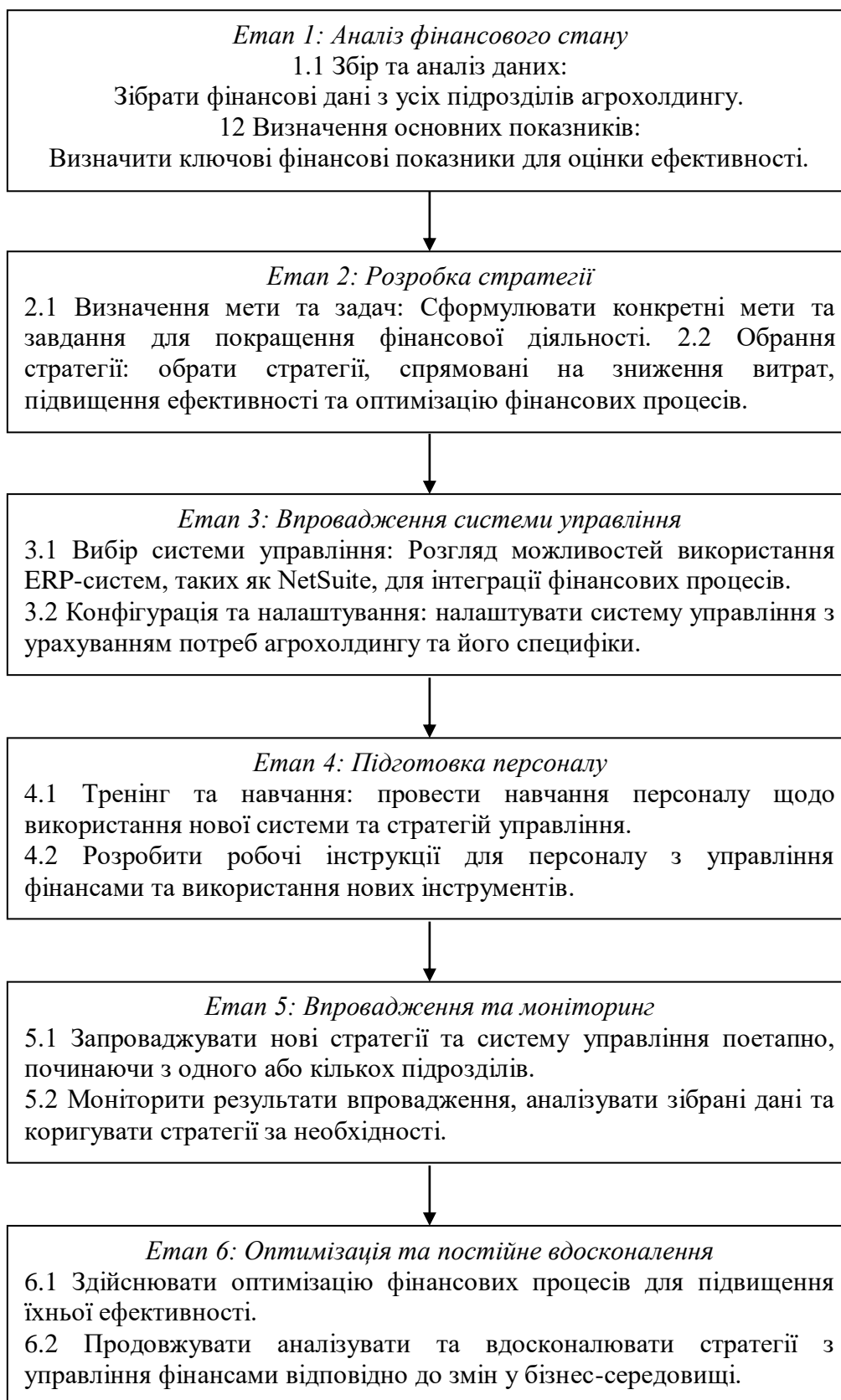

Рис. 3.1 – Етапи впровадження рекомендованих стратегій з підвищення ефективності управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу

При реалізації рекомендованих стратегій з підвищення ефективності управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу, важливо враховувати, що кожен агрохолдинг має свої унікальні особливості, і стратегії впровадження повинні бути адаптовані до конкретних умов та завдань компанії. Також важливо враховувати фінансові, технологічні та людські ресурси для успішного впровадження стратегій.

Впровадження запропонованих удосконалень управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу може призвести до ряду позитивних результатів. Очікувані позитивні ефекти включатимуть:

Підвищення ефективності витрат:

Оптимізація процесів та використання нових стратегій призведе до зменшення зайвих витрат.

Підвищення прибутковості:

Ефективніше використання ресурсів та оптимізація процесів прийтиме збільшенню прибутковості.

Покращення фінансової звітності:

Використання системи управління фінансами полегшить процес складання фінансової звітності, роблячи її більш точною та доступною.

Ефективне управління ризиками:

Застосування нових стратегій допоможе управляти ризиками та враховувати фінансові небезпеки.

Підвищення прозорості:

Застосування сучасних фінансових систем сприятиме збільшенню прозорості та доступності даних для всіх зацікавлених стейкхолдерів.

Покращення управління ланцюгом постачання:

Інтеграція системи управління дозволить краще взаємодіяти з постачальниками та оптимізувати ланцюги постачання.

Стимулювання інновацій:

Впровадження нових стратегій сприятиме стимулюванню інновацій в сфері фінансів та управління.

Збільшення конкурентоспроможності:

В результаті оптимізації фінансових процесів агрохолдинг здобуде значну конкурентну перевагу на ринку.

Покращення управлінських рішень:

Доступ до точних та актуальних фінансових даних дозволить приймати кращі управлінські рішення.

Підвищення довіри інвесторів та клієнтів:

Покращення фінансової звітності та прозорість збільшить довіру як інвесторів, так і клієнтів.

Зменшення адміністративного навантаження:

Автоматизація фінансових процесів зменшить адміністративний об'єм роботи та полегшить ведення обліку.

В цілому, загальною метою запропонованих рекомендацій є створення стабільного та ефективного фінансового середовища, яке сприятиме сталому розвитку агрохолдингу та відповідає сучасним вимогам ринку.

Вважаємо, що рекомендовані стратегії можуть бути адаптовані відповідно до конкретних особливостей та потреб будь-якого агрохолдингу, зокрема, й досліджуваного підприємства ТОВ «Агро-Клас». Реалізація цих заходів, на нашу думку, сприятиме покращенню фінансово-господарського управління та загальної ефективності бізнесу.

3.2 Інноваційні програмні засоби для ефективного управління фінансово-господарською діяльністю агропідприємства

Інноваційні технології відіграють важливу роль у вдосконаленні та оптимізації управління фінансово-господарською діяльністю підприємств. Вони не тільки полегшують рутинні операції, а й впливають на стратегічне планування, прийняття рішень та взаємодію зі стейкхолдерами. Деякі

ключові аспекти ролі інноваційних технологій у фінансовому управлінні підприємств представимо в таблиці 3.1:

Таблиця 3.1 – Роль інноваційних технологій у фінансовому управлінні підприємств

IT-інструменти	Зміст та роль у фінансовому управлінні підприємств
Автоматизація Процесів	Інноваційні технології дозволяють автоматизувати багато рутинних операцій, таких як облік, аналіз даних, формування фінансових звітів. Це зменшує ймовірність помилок та прискорює процеси.
Хмарні Технології:	Використання хмарних платформ для зберігання та обробки даних дозволяє підприємствам отримувати доступ до інформації з будь-якого пристрою та забезпечує її безпеку.
Аналітика та Штучний Інтелект (ШІ):	Сучасні аналітичні інструменти та системи ШІ дозволяють проводити глибокий аналіз фінансових даних, розробляти прогнози та виявляти закономірності, що сприяє прийняттю обґрунтованих рішень.
Електронні Платіжні Системи:	Використання інноваційних електронних платіжних систем полегшує фінансовий облік, спрощує оплату та отримання коштів.
Блокчейн та Криптовалюти:	Технології блокчейну можуть забезпечувати безпеку та прозорість фінансових транзакцій, а використання криптовалют може спростити міжнародні операції.
Інтернет Речей (IoT):	Впровадження IoT для збору даних з різних підприємницьких процесів дозволяє збирати цінну інформацію, що допомагає управляти ресурсами та оптимізувати виробничі процеси.
Фінтех та Роботизація Фінансів:	Використання фінтех-рішень та роботизації фінансових процесів може значно покращити ефективність управління фінансами та знизити витрати.
Кібербезпека:	Розвиток інновацій в сфері кібербезпеки є критичним для захисту фінансових даних від потенційних загроз та кібератак.

Таким чином, інноваційні технології стають критичним чинником конкурентоспроможності підприємств, допомагаючи їм адаптуватися до бізнес-середовища, що швидко змінюється, та досягати більшої стійкості та результативності.

Інноваційні програмні засоби грають важливу роль у вдосконаленні та автоматизації фінансово-господарської діяльності агропідприємств, забезпечуючи ефективніше управління та прийняття обґрунтованих стратегічних рішень.

Зокрема, інноваційні технології відіграють ключову роль у вдосконаленні та ефективному управлінні фінансово-господарською діяльністю підприємств агросектору, дозволяючи підприємствам збільшувати продуктивність, оптимізувати процеси та зменшувати ризики.

Наведемо деякі ключові аспекти ролі інноваційних технологій в управлінні фінансово-господарською діяльністю агропідприємств:

Автоматизація та інтеграція:

Використання автоматизованих систем для обліку, бюджетування та ведення фінансової звітності дозволяє підприємствам ефективно інтегрувати різні аспекти фінансового управління.

Хмарні технології:

Застосування хмарних рішень для зберігання та обробки фінансових даних дозволяє забезпечити доступність інформації в режимі реального часу та спростити спільну роботу команди, забезпечуючи при цьому безпеку даних.

ERP-системи для агробізнесу:

ERP (Enterprise Resource Planning) системи інтегрують в себе різні аспекти управління, включаючи фінанси, виробництво, збут, логістику тощо. Вони надають цілісний погляд на фінансово-господарську діяльність та дозволяють ефективно координувати різні відділи.

Фінансові аналітичні системи:

Сучасні аналітичні інструменти, такі як Tableau, Power BI, дозволяють візуалізувати та аналізувати фінансові дані в режимі реального часу. Це полегшує прийняття рішень на основі актуальної інформації.

Системи управління запасами та логістикою:

Інтегровані системи управління запасами дозволяють ефективно вести облік сировини, обладнання та готової продукції. Це сприяє управлінню запасами та оптимізації логістичних процесів.

Системи електронного обліку та оподаткування:

Сучасні програми для ведення бухгалтерії та податкового обліку дозволяють автоматизувати процеси обліку, звітності та податкового регулювання.

Precision Farming (точне землеробство):

Використання сучасних технологій для збору та аналізу даних з полів, що дозволяє оптимізувати вирощування та зменшувати витрати.

Blockchain-Технології в Сільському Господарстві:

Блокчейн для трасування (відстеження) продукції:

Використання технології блокчейн для створення безпечних систем відстеження сільськогосподарської продукції, що полегшує ведення обліку та визначення точного походження продуктів.

Інтернет речей (IoT) для полів:

Встановлення датчиків та IoT-технологій на полях дозволяє збирати дані про урожай, ґрунтові умови та клімат, що сприяє оптимізації виробництва та розрахунку фінансових показників.

Аналітика та штучний інтелект (ШІ):

Використання аналітичних інструментів та систем ШІ дозволяє агропідприємствам проводити глибокий аналіз фінансових даних, прогнозувати та розробляти стратегії.

Додаткові технології в сільському господарстві:

Використання дронів для моніторингу полів, робототехніки для автоматизації робіт, сучасних технологій обробки даних для оптимізації виробництва.

Електронні платіжні системи:

Впровадження сучасних систем електронних платежів дозволяє ефективно управляти фінансами, спрощує оплату та отримання платежів.

Моделювання ризиків та сценаріїв:

Використання технологій для створення моделей ризиків та сценаріїв допомагає підприємствам розробляти стратегії зменшення та управління ризиками.

Моделювання та Аналіз Ризиків:

Використання програм для моделювання та аналізу ризиків дозволяє агропідприємствам управляти фінансовими ризиками та виробляти обґрунтовані стратегії ризик-менеджменту.

Таким чином, інноваційні технології не лише полегшують фінансове управління агропідприємствами, а й відкривають нові можливості для підвищення продуктивності, сталого розвитку та зменшення витрат.

Використання таких інноваційних програмних засобів може значно полегшити рутинні завдання фінансового управління, забезпечуючи при цьому швидкість, точність та надійність обробки даних.

В якості прикладу, вважаємо доцільним запропонувати ТОВ «Агро-Клас» одну з найсучасніших ІТ-платформ управління фінансами підприємства – NetSuite.

Проблеми фінансового управління можуть бути складними як для стартапів, так і для підприємств, що розвиваються, в тому числі – для агропідприємств. Ось тут і вступає в гру програмне забезпечення NetSuite для управління фінансами. Завдяки комплексним хмарним рішенням NetSuite гарантує, що фінансові дані підприємства будуть точними, актуальними та доступними будь-коли та будь-де.

NetSuite – це інтегрована хмарна платформа управління підприємством, яка включає різні модулі для управління фінансами, обліком, ресурсами, продажами та іншими бізнес-процесами. Основні можливості програмного забезпечення NetSuite для управління фінансами включають:

Бухгалтерія та фінанси:

- облік зобов'язань та активів: відстеження зобов'язань та активів компанії для ефективного фінансового планування;

- бюджетування та прогнозування: можливість створювати бюджети та проводити прогнозування фінансових результатів;

- фінансові звіти: генерація різноманітних фінансових звітів для аналізу стану справ компанії.

Управління замовленнями та інвентарем:

- замовлення та виконання замовлень: автоматизація процесів прийому замовлень та їх виконання;

- управління інвентарем: ведення обліку товарів на складі та їх розподіл.

Зарплата та кадри:

- облік працівників: зберігання інформації про працівників, їхні графіки та інші деталі;

- облік заробітної плати: розрахунок та виплата заробітної плати співробітникам.

Інтеграція з клієнтськими відносинами (CRM):

- управління клієнтськими відносинами: ведення бази даних клієнтів, взаємодія з ними та відстеження продажів.

Звітність та аналітика:

- аналіз даних: використання аналітичних інструментів для зрозуміння даних та трендів;

- консолідована звітність: загальна фінансова звітність для компаній з кількох філій чи підрозділів.

Електронна комерція:

- управління Інтернет-магазином: інтеграція з електронною комерцією для ефективного управління онлайн-торгівлею.

Мобільний доступ:

- доступ до даних з мобільних пристроїв: зручний доступ до інформації про фінанси з мобільних пристроїв.

NetSuite надає комплексний підхід до управління фінансами та іншими аспектами бізнесу, що робить його популярним серед компаній різного розміру та галузей.

Таким чином, починаючи від автоматизації складних фінансових процесів, завершуючи забезпеченням контролю продуктивності в реальному часі, NetSuite є ідеальним рішенням для компаній, які прагнуть до повної інтеграції та ефективних фінансових операцій. У міру того як компанія розширюється, NetSuite масштабується разом з нею, гарантуючи, що у підприємства є потрібні інструменти для прийняття обґрунтованих стратегічних рішень на кожному етапі.

В цілому, сучасні інноваційні рішення в агросекторі, такі як, наприклад, використання дронів для моніторингу полів або використання робототехніки для автоматизації сільськогосподарських робіт не тільки підвищать ефективність управління фінансово-господарською діяльністю агропідприємств, а й сприятиме організації більш безпечної діяльності українських підприємств агросектору, що є вкрай актуальним сьогодні та залишатиметься актуальним після завершення бойових дій в процесі розмінування земель сільськогосподарського призначення.

ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ

Актуальність та значущість сільськогосподарського сектору в економіці країни ставить перед агрохолдингами завдання не лише забезпечити стале та ефективне виробництво продуктів харчування, але й ефективно управляти своєю фінансово-господарською діяльністю в умовах постійної динаміки економічних та ринкових процесів.

Тож, тема дослідження є вкрай актуальною, і це можна обґрунтувати кількома аспектами:

1. Економічна важливість сільськогосподарського сектору.
2. Глобальні виклики сільського господарства, такі як: зміни клімату, зменшення родючості ґрунтів та нестабільність цін на продукцію.
3. Необхідність оптимізації виробництва з урахуванням зростання світового населення та поглиблення процесів урбанізації.
4. Роль технологій в агросекторі, що вимагає значних інвестицій, тому управління фінансами має вирішальне значення для успішного впровадження інновацій та підтримки цифрової трансформації.
5. Стійкість та управління ризиками, адже сільське господарство традиційно піддається різноманітним ризикам, таким як погодні умови, швидкі зміни цін на продукцію та економічна нестабільність.
6. Вимоги стейкхолдерів, які все більше вимагають від агрохолдингів прозорості, відповідальності та ефективного використання ресурсів.

Ці фактори підкреслюють актуальність теми та важливість дослідження та вдосконалення управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингів для їхнього успішного функціонування в сучасних умовах.

Метою даної роботи є ретельний аналіз та розробка пропозицій щодо удосконалення управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу, з урахуванням специфіки галузі та сучасних тенденцій економічного розвитку.

Об'єктом дослідження є ТОВ «АГРО-КЛАС»

Предметом дослідження виступає процес управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу.

У контексті сучасних викликів та можливостей, дана кваліфікаційна робота присвячена знаходженню ефективних рішень для оптимізації фінансового управління, забезпечення фінансової стійкості та сприяння сталому розвитку агрохолдингу в умовах динамічного ринкового середовища.

В якості прикладу для дослідження фінансово-господарської діяльності агрохолдингу нами було обране одне з провідних агропідприємств України – ТОВ «Агро-Клас».

Дослідження основної діяльності підприємства, а також проведений фінансовий аналіз свідчать про те, що, сільськогосподарські угіддя ТОВ «Агро-Клас» зростають з кожним роком, разом з цим, зростають і фінансові показники. Позитивним є те, що суттєво зросла капіталоозброєність, а також капіталозабезпеченість. Загалом, за аналізований період ТОВ «Агро-Клас» стало більш забезпеченим основними виробничими ресурсами.

Нами проаналізовані обсяги виробництва основних видів продукції підприємства. Найбільше підприємство виростило ячменя озимого, сої та пшениці озимої. В 2021 р. порівняно з 2019 р. загальний обсяг виробництва зріс на 27%, що свідчить про збільшення обсягів виробництва.

Також проведемо аналіз ефективності використання основних виробничих ресурсів ТОВ «Агро-Клас».

Ефективність діяльності підприємства в 2021 р. зросла порівняно з 2019 р. за показником рентабельності, проте знизилась кількість виробленої товарної продукції на 1 грн. активів. Чистий прибуток зріс більш ніж втричі, що свідчить про збільшення ефективності управління господарською діяльністю підприємства.

Господарство найбільше продає продукції переробним підприємствам.

Можна стверджувати, що підприємство вирощує потрібну сільськогосподарську продукцію для населення, яка має попит на ринку, фінансово-господарський стан підприємства в цілому перебуває на задовільному рівні, в підприємства спостерігаються прибутки.

Також проаналізовані структури видатків та доходів підприємства.

Доведено, що найбільшу частку у витратах займають видатки на паливо (22%), а також на добрива, на запчастини та ремонт (19% та 20% відповідно). Суттєву частку у витратах займають видатки підприємства на здійснення посіву сільськогосподарських культур (14%). Витрати на заробітну плату складають 12% від усіх витрат підприємства, витрати на оренду землі – 5%. Амортизація складає 3% всіх витрат.

Дослідження структури доходів підприємства виявило наступні дані: продажі одному з партнерів, а саме компанії ТОВ «Тессла» займають 79,71% від усіх доходів ТОВ «Агро-Клас». Також високий відсоток в доходах займають продажі ТОВ СП «НІБУЛОН» (15,42%). Всі інші підприємства займають незначну частку в доходах компанії.

Тому, можна констатувати суттєву залежність досліджуваного підприємства від попиту двох великих підприємств ТОВ СП «НІБУЛОН» та ТОВ «Тессла». Це створює додаткові ризики для підприємства, оскільки настрої та попит цих компаній можуть змінитися, що може знизити прибутки ТОВ «Агро-Клас».

Таким чином, було визначено, що ТОВ «Агро-Клас» найбільше коштів витрачає на оплату пального, а також на добрива та запчастини. Загалом, підприємство має багато статей витрат, вони розподілені більш-менш рівномірно, але проблемою є те, що доходи підприємства залежать лише від двох великих компаній, оскільки їхній попит може з часом зменшитись, і доведеться шукати інших покупців.

В ході дослідження була проведена оцінка і аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища агрохолдингу за допомогою методики SWOT-аналізу та PEST-аналізу, в ході якої виявлені сильні та слабкі сторони

організації, які відносяться до найбільш важливих, та впливають на підсумковий результат.

Далі був розроблений план дій щодо коригування ситуації.

В ході проведеного PEST-аналізу було виявлено, що діяльність агрохолдингу піддається впливу різноманітних факторів зовнішнього середовища, які можуть визначати його успіх та стійкість на ринку. Деякі з ключових факторів включають:

Природні умови:

- Клімат та погодні умови: наявність оптимального клімату та сприятливих погодних умов впливає на вирощування сільськогосподарських культур.

- Ґрунтові ресурси: якість ґрунтів та їх доступність можуть визначати можливості для ведення сільськогосподарської діяльності.

Економічне середовище:

- Ціни на сільгосппродукцію: зміни цін на сільгосппродукцію впливають на доходи агрохолдингу та його конкурентоспроможність.

- Потреби та замовлення ринку: ринкова динаміка та зміна споживчого попиту можуть впливати на стратегії виробництва.

Правове та регуляторне середовище:

- Земельне законодавство: регулювання використання та власності землі може впливати на можливості розвитку агрохолдингу.

- Податкова та фінансова політика: податкові ставки та фінансові умови також мають значення для фінансового здоров'я підприємства.

Соціокультурні фактори:

- Демографічні зміни: зміни в розподілі населення та його структурі можуть впливати на ринкові потреби.

- Культурні звичаї: попит на конкретні продукти може змінюватися в залежності від культурних уподобань споживачів.

Технологічні та інноваційні зміни:

- Агротехнології: впровадження новітніх агротехнологій може підвищити врожайність та знизити витрати.

- Цифрові рішення: використання інформаційних технологій та аналізу даних для управління сільським господарством.

Екологічні фактори:

- Споживання ресурсів: управління використанням води, добрив та інших ресурсів стає все більш важливим з екологічного погляду.

- Вплив на екосистему: раціональне використання земель та зменшення негативного впливу на природне середовище.

Глобальні тенденції та ринкові умови:

- Міжнародна торгівля: залежність від експорту та імпорту може бути визначальною для успіху агрохолдингу.

- Світові ринкові тенденції: зміни в глобальних ринкових тенденціях можуть впливати на ціни та конкуренцію.

Розуміння та ефективне управління цими факторами дозволяє агрохолдингам адаптуватися до змін у середовищі та забезпечує сталість їхньої діяльності.

Далі нами була проведена оцінка системи управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу.

Виявлено, що діюча фінансова стратегія трактується існуючими умовами. Ключовою умовою при її розробці та реалізації є швидкість процесу трансформації макрофакторів економічного середовища.

Більш детальний аналіз фінансової діяльності підприємства виявив, що власний оборотний капітал ТОВ «Агро-Клас» в 2021 р. став додатним порівняно з 2020 р., що характеризує позитивні напрямки зміни фінансової стратегії підприємства. В 2020 р. цей показник був від'ємним, що свідчило про те, що основна діяльність фінансувалася більше за рахунок запозичених коштів, аніж власних.

В 2020 р. суттєво покращилося фінансове становище підприємства, і більш ніж 14% загальних активів ТОВ «Агро-Клас» становив власний оборотний капітал.

Співвідношення запозиченого й власного капіталу виявило, що сума запозиченого капіталу дещо вища за суму власного капіталу, що є задовільним для підприємства, оскільки воно існує майже в рівній мірі за рахунок власних та запозичених коштів. Залучений капітал в 2021 р. перевищив власний капітал на 7%, хоча в 2020 р. ситуація була навіть гіршою (перевищення на 52%).

ТОВ «Агро-Клас» мав додатну рентабельність, що свідчить про ефективне застосування своїх активів та невтрачену вигоду. Особливо суттєві прибутки підприємство отримало відносно собівартості реалізації (62%).

Можна стверджувати, що підприємство вирощує потрібну сільськогосподарську продукцію для населення, яка має попит на ринку, фінансово-господарський стан підприємства в цілому перебуває на задовільному рівні, в підприємства спостерігаються прибутки, проте переважає відносно висока частка заборгованості в структурі пасивів.

Сьогодні фінансова стратегія виступає інструментом керування фінансовими ресурсами сільськогосподарського підприємства. Створення фінансової стратегії сільськогосподарського підприємства і контролювання її подальшої реалізації є абсолютно необхідним рішенням, оскільки керування фінансовими ресурсами має носити системний характер, це дозволяє генерувати не лише економічно раціональну структуру капіталу, мінімізувати ризики, нарощувати доходність/прибутковість, а й сприяє досягненню стратегічних цілей розвитку сільськогосподарського підприємства. Варто зауважити, що фінансова стратегія ТОВ «Агро-Клас» є середньоефективною, власний капітал від'ємних значень не набуває, проте залишаються деякі загрози банкрутства.

Третій розділ нашого дослідження присвячений практичним рекомендаціям щодо підвищення ефективності фінансово-господарського управління агрохолдингу.

Удосконалення управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу є ключовим аспектом забезпечення його стійкості та ефективності. В результаті проведеного дослідження, нами було розроблено кілька ключових рекомендацій, реалізація яких, на нашу думку, сприятиме підвищенню ефективності діяльності ТОВ «Агро-Клас» в цілому за рахунок ефективного фінансово-господарського управління. До таких рекомендацій віднесемо:

Розробка чіткої фінансової стратегії:

Для початку, рекомендуємо підприємству розробити чіткі та конкретні фінансові цілі та завдання. А також, довгострокові та короткострокові плани для досягнення цих цілей.

Ефективне бюджетування:

Ретельно вивчити всі аспекти витрат та доходів, та використовувати систему бюджетування для моніторингу та контролю.

Оптимізація обігових засобів: має на увазі ефективне управління запасами та обіговими коштами, при цьому необхідно мінімізувати заборгованості та збільшити швидкість обороту активів.

Впровадження сучасних фінансових інструментів:

Використовувати фінансові інформаційні системи для автоматизації процесів, зокрема розглянути можливість використання блокчейн-технологій для підвищення прозорості та безпеки.

Стратегія ризик-менеджменту:

Розробити плани для управління фінансовими ризиками та застосовувати інструменти фінансового страхування там, де це виправдано.

Фінансовий аналіз та звітність:

Вести регулярний фінансовий аналіз для оцінки фінансового стану та забезпечити вчасну та точну звітність для всіх стейкхолдерів.

Оптимізація податкової системи:

Ретельно вивчити податковий кодекс та використовувати всі можливі податкові пільги. Розглянути можливість залучення податкових консультантів для оптимізації податкового навантаження.

Інвестиції в інноваційні рішення:

Розглянути можливості для впровадження новітніх технологій у сільське господарство, звертаючи увагу на агротехнології та ефективні методи виробництва.

Кадровий розвиток:

Забезпечити наявність компетентних фахівців фінансової галузі в команді, організувати ефективне навчання, підвищення кваліфікації та розвиток персоналу.

Співпраця із фінансовими інституціями:

Встановити партнерство з банками та іншими фінансовими установами для забезпечення доступу до необхідних фінансових ресурсів.

Впровадження стратегій управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу може включати ряд конкретних кроків та етапів.

Тому нами в роботі представлений алгоритм впровадження рекомендованих стратегій, який має шість поступових етапів, а саме:

Етап 1: Аналіз фінансового стану, який містить збір та аналіз даних та визначення ключових фінансових показників для оцінки ефективності.

Етап 2: Розробка стратегії, на якому потрібно сформулювати конкретні цілі та завдання для покращення фінансової діяльності та обрати стратегії, спрямовані на зниження витрат, підвищення ефективності та оптимізацію фінансових процесів.

Етап 3: Впровадження системи управління починається з вибору системи управління, тобто розгляду можливостей використання ERP-систем, таких як NetSuite, для інтеграції фінансових процесів та конфігурації та налаштування обраної системи управління з урахуванням потреб агрохолдингу та його специфіки.

Етап 4: Підготовка персоналу має на увазі проведення тренінгу та навчання персоналу щодо використання нової системи та стратегій управління, а також розробку робочої інструкції для персоналу з управління фінансами та використання нових інструментів.

Етап 5: Впровадження та моніторинг пропонує запроваджувати нові стратегії та систему управління поетапно, починаючи з одного або кількох підрозділів та моніторити результати впровадження, аналізувати зібрані дані та коригувати стратегії за необхідності.

Етап 6: Оптимізація та постійне вдосконалення, потребує здійснювати оптимізацію фінансових процесів для підвищення їхньої ефективності та продовжувати аналізувати та вдосконалювати стратегії з управління фінансами відповідно до змін у бізнес-середовищі.

При реалізації рекомендованих стратегій з підвищення ефективності управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу, важливо враховувати, що кожен агрохолдинг має свої унікальні особливості, і стратегії впровадження повинні бути адаптовані до конкретних умов та завдань компанії. Також важливо враховувати фінансові, технологічні та людські ресурси для успішного впровадження стратегій.

Впровадження запропонованих удосконалень управління фінансово-господарською діяльністю агрохолдингу може призвести до ряду позитивних результатів. Очікувані позитивні ефекти включатимуть:

Підвищення ефективності витрат:

Оптимізація процесів та використання нових стратегій призведе до зменшення зайвих витрат.

Підвищення прибутковості:

Ефективніше використання ресурсів та оптимізація процесів прийтиме збільшенню прибутковості.

Покращення фінансової звітності:

Використання системи управління фінансами полегшить процес складання фінансової звітності, роблячи її більш точною та доступною.

Ефективне управління ризиками:

Застосування нових стратегій допоможе управляти ризиками та враховувати фінансові небезпеки.

Підвищення прозорості:

Застосування сучасних фінансових систем сприятиме збільшенню прозорості та доступності даних для всіх зацікавлених стейкхолдерів.

Покращення управління ланцюгом постачання:

Інтеграція системи управління дозволить краще взаємодіяти з постачальниками та оптимізувати ланцюги постачання.

Стимулювання інновацій:

Впровадження нових стратегій сприятиме стимулюванню інновацій в сфері фінансів та управління.

Збільшення конкурентоспроможності:

В результаті оптимізації фінансових процесів агрохолдинг здобуде значну конкурентну перевагу на ринку.

Покращення управлінських рішень:

Доступ до точних та актуальних фінансових даних дозволить приймати кращі управлінські рішення.

Підвищення довіри інвесторів та клієнтів:

Покращення фінансової звітності та прозорість збільшить довіру як інвесторів, так і клієнтів.

Зменшення адміністративного навантаження:

Автоматизація фінансових процесів зменшить адміністративний об'єм роботи та полегшить ведення обліку.

В цілому, загальною метою запропонованих рекомендацій є створення стабільного та ефективного фінансового середовища, яке сприятиме сталому розвитку агрохолдингу та відповідає сучасним вимогам ринку.

Вважаємо, що рекомендовані стратегії можуть бути адаптовані відповідно до конкретних особливостей та потреб будь-якого агрохолдингу, зокрема, й досліджуваного підприємства ТОВ «Агро-Клас». Реалізація цих

заходів, на нашу думку, сприятиме покращенню фінансово-господарського управління та загальної ефективності бізнесу.

Також в ході дослідження нами запропоновані інноваційні програмні рішення для ефективного управління фінансово-господарською діяльністю агропідприємства.

Проаналізовані ключові аспекти ролі інноваційних технологій в управлінні фінансово-господарською діяльністю агропідприємств:

Автоматизація та інтеграція: використання автоматизованих систем для обліку, бюджетування та ведення фінансової звітності дозволяє підприємствам ефективно інтегрувати різні аспекти фінансового управління.

Хмарні технології: застосування хмарних рішень для зберігання та обробки фінансових даних дозволяє забезпечити доступність інформації в режимі реального часу та спростити спільну роботу команди, забезпечуючи при цьому безпеку даних.

ERP-системи для агробізнесу: ERP (Enterprise Resource Planning) системи інтегрують в себе різні аспекти управління, включаючи фінанси, виробництво, збут, логістику тощо. Вони надають цілісний погляд на фінансово-господарську діяльність та дозволяють ефективно координувати різні відділи.

Фінансові аналітичні системи: сучасні аналітичні інструменти, такі як Tableau, Power BI, дозволяють візуалізувати та аналізувати фінансові дані в режимі реального часу. Це полегшує прийняття рішень на основі актуальної інформації.

Системи управління запасами та логістикою: інтегровані системи управління запасами дозволяють ефективно вести облік сировини, обладнання та готової продукції. Це сприяє управлінню запасами та оптимізації логістичних процесів.

Системи електронного обліку та оподаткування: сучасні програми для ведення бухгалтерії та податкового обліку дозволяють автоматизувати процеси обліку, звітності та податкового регулювання.

Precision Farming (точне землеробство): використання сучасних технологій для збору та аналізу даних з полів, що дозволяє оптимізувати вирощування та зменшувати витрати.

Блокчейн для трасування (відстеження) продукції: використання технології блокчейн для створення безпечних систем відстеження сільськогосподарської продукції, що полегшує ведення обліку та визначення точного походження продуктів.

Інтернет речей (IoT) для полів: встановлення датчиків та IoT-технологій на полях дозволяє збирати дані про урожай, ґрунтові умови та клімат, що сприяє оптимізації виробництва та розрахунку фінансових показників.

Аналітика та штучний інтелект (ШІ): використання аналітичних інструментів та систем ШІ дозволяє агропідприємствам проводити глибокий аналіз фінансових даних, прогнозувати та розробляти стратегії.

Додаткові технології в сільському господарстві: використання дронів для моніторингу полів, робототехніки для автоматизації робіт, сучасних технологій обробки даних для оптимізації виробництва.

Електронні платіжні системи: впровадження сучасних систем електронних платежів дозволяє ефективно управляти фінансами, спрощує оплату та отримання платежів.

Моделювання ризиків та сценаріїв: використання технологій для створення моделей ризиків та сценаріїв допомагає підприємствам розробляти стратегії зменшення та управління ризиками.

В якості прикладу, вважаємо доцільним запропонувати ТОВ «Агро-Клас» одну з найсучасніших ІТ-платформ управління фінансами підприємства – NetSuite.

NetSuite – це інтегрована хмарна платформа управління підприємством, яка включає різні модулі для управління фінансами, обліком, ресурсами, продажами та іншими бізнес-процесами.

NetSuite надає комплексний підхід до управління фінансами та іншими аспектами бізнесу, що робить його популярним серед компаній різного розміру та галузей.

Починаючи від автоматизації складних фінансових процесів, завершуючи забезпеченням контролю продуктивності в реальному часі, NetSuite є ідеальним рішенням для компаній, які прагнуть до повної інтеграції та ефективних фінансових операцій.

Сучасні інноваційні рішення в агросекторі, такі як, наприклад, використання дронів для моніторингу полів або використання робототехніки для автоматизації сільськогосподарських робіт не тільки підвищать ефективність управління фінансово-господарською діяльністю агропідприємств, а й сприятиме організації більш безпечної діяльності українських підприємств агросектору, що є вкрай актуальним сьогодні та залишатиметься актуальним після завершення бойових дій в процесі розмінування земель сільськогосподарського призначення.

В цілому, інноваційні технології не лише полегшують фінансове управління агропідприємствами, а й відкривають нові можливості для підвищення продуктивності, сталого розвитку та зменшення витрат.

Використання таких інноваційних програмних засобів може значно полегшити рутинні завдання фінансового управління, забезпечуючи при цьому швидкість, точність та надійність обробки даних, що, у свою чергу, матиме позитивний вплив на ефективність діяльності підприємства в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алескерова Ю.В., Радченко О.Д., Тодосійчук В.Л. Кредитні аспекти державної підтримки розвитку аграрного сектору України. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. №11. С.84-94.
2. Берестенко А.С., Онищенко О.А. Шляхи розвитку ефективного агробізнесу в Україні. *Підприємництво в аграрній сфері: глобальні виклики та ефективний менеджмент* : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (9-11 лютого 2021 р.). за заг. ред. Л.М. Бухаріної. Запоріжжя : ЗНУ, 2021. С. 34-36.
3. Бородіна О. М., Гуторов А. О. Агрохолдинги як база формування корпоративного устрою в Україні. *Економіка АПК*. 2012. № 11. С.21-28.
4. Брагіна Д. В., Онищенко О. А. Інновації технології та концепції сучасного агроменеджменту. *Підприємництво в аграрній сфері: глобальні виклики та ефективний менеджмент*: Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 лютого 2020 р.): у 2 ч. Запоріжжя: ЗНУ, 2020. Ч.1. С. 472-474.
5. Бурденюк Т., Свірський В. Теоретичні засади фінансового механізму. *Економічний аналіз*. 2012. Т. 10 (2). С. 201-205.
6. Вдовенко Л.О. Кредитна політика системно важливих банків в Україні. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. №11. С.73-83.
7. Голубишко В.О., Онищенко О. А. Аграрний ринок у сфері електронного бізнесу. *Підприємництво в аграрній сфері: глобальні виклики та ефективний менеджмент*: Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (12-13 лютого 2020 р.): у 2 ч. Запоріжжя: ЗНУ, 2020. Ч.1. С. 483-485.

8. Данкевич А. Є. Ефективність функціонування інтегрованих структур у сільському господарстві. *Агросвіт*. 2015. № 21. С. 3-7.
9. Данкевич А. Є. Організаційно-економічні засади розвитку агрохолдингів. *АПК*. 2012. № 1. С. 139-147.
10. Дуб Б.С. Розвиток системи економічної безпеки агрохолдингів : дис. ... канд. екон. Наук : 21.04.02.Черкаси, 2021. 356 с.
11. Заєць І.О., Онищенко О.А. Значення розвитку агробізнесу України для розвитку національної економіки в умовах пандемії COVID-19. *Підприємництво в аграрній сфері: глобальні виклики та ефективний менеджмент* : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (9-11 лютого 2021 р.). за заг. ред. Л.М. Бухаріної. Запоріжжя : ЗНУ, 2021. С. 75-77.
12. Калетнік Г.М. Стратегіко-інституційні засади ефективності використання потенціалу аграрного сектору економіки. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2015. №1. С.3-15.
13. Кравець В. Перспективи забезпечення розвитку аграрного сектору фінансовими інститутами в Україні. *Наукові праці Полтавської державної аграрної академії*. Вип. 1 (6). Т.2. Полтава : ПДАА. 2013. с.187-191.
14. Купріна Н. М., Ступницька Т.М., Величко О.М. Особливості фінансового аналізу найбільш важливих груп активів в системі управління діяльністю підприємства. *Економіка харчової промисловості*. 2022. Т. 14, Вип. 2. С. 58-67
15. Лисак А.М., Онищенко О.А. Ефективний агробізнес України: передумови формування та розвитку. *Збірник наукових праць студентів, аспірантів і молодих вчених «Молода наука-2020»* : у 5 т. / Запорізький національний університет. – Запоріжжя : ЗНУ, 2020. Т.3. С. 35-36. URL: http://sites.znu.edu.ua/stud-sci-soc//2019/tom_3.pdf

16. Лупенко Ю. О. Роль інновацій у забезпеченні конкурентоспроможності України на світових ринках сільськогосподарської продукції. *Агросвіт*. 2019. № 11. С. 16-23.

17. Лупенко Ю. О., Кропивко М. Ф. Агрохолдинги в Україні та посилення соціальної спрямованості їх діяльності. *Економіка АПК*. 2013. № 7. С. 5-21.

18. Мазур В., Кубай О., Мельник А. Особливості управління фінансовим потенціалом аграрних підприємств в умовах трансформаційних змін в економіці *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. №10. С.119-132.

19. Мартинова Л.В., Чернодубова Е.В., Розмислов О.М. Адаптивні моделі управління фінансово-господарською діяльністю підприємств. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2021. № 42. С. 39-45.

20. Мацьків В. Складові фінансового забезпечення розвитку аграрного сектору. *Сталий розвиток економіки*. 2015. № 3. С. 276-281.

21. Могильний О. М., Ходаківська О. В. Вплив агрохолдингів на розвиток аграрного сектора економіки. *Економіка та держава*. 2017. № 6. С. 4-9.

22. Молчанова В. В., Онищенко О.А. Тенденції та перспективи розвитку агробізнесу України. *Підприємництво в аграрній сфері: глобальні виклики та ефективний менеджмент* : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (9-11 лютого 2021 р.). за заг. ред. Л.М. Бухаріної. Запоріжжя : ЗНУ, 2021. С. 104-106.

23. Ніценко В.С. Теоретичні засади функціонування вертикальноінтегрованих структур в агропромисловому комплексі. *Економіка АПК*. 2014. №2. С. 63-69.

24. Пікетті Т. Капітал у XXI столітті / пер. з англ. Н. Палій. Київ : Наш Формат, 2016. 696 с.

25. Правдюк Н., Тимченко О. Регулювання фінансового механізму агросектору на базі принципів соціоекономіки. *Інститут бухгалтерського обліку, контроль та аналіз в умовах глобалізації : міжнар. наук. журн.* 2019. Вип. 1-2. С. 130-141. URL: <https://doi.org/10.35774/ibo2019.01.130>
26. Правдюк Н.Л., Мулик Т. О., Мулик Я. І. Управління фінансовою безпекою підприємств: обліково-аналітичний аспект: монографія. Київ: «Центр учбової літератури», 2019. 224 с.
27. Присяжнюк М.В., Зубець М.В., Саблук П.Т. та ін. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку) / за ред. М. В. Присяжнюка, М. В. Зубця, П. Т. Саблука, В. Я. Месель-Веселяка, М.М. Федорова. Київ: ННЦ ІАЕ, 2011. 1008 с.
28. Радченко О.Д. Фінансовий потенціал сталого розвитку аграрного сектору. *Економіка АПК.* 2019. № 1. С. 27-38. URL: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.201901027>
29. Ресурсні можливості розвитку аграрного сектора економіки України: колективна монографія / Шубравська О.В., Молдаван Л.В., Пасхавер Б.Й. та ін. ; за ред. д-ра екон. наук О.В.Шубравської ; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозів. НАН України». Київ, 2017. 440 с.
30. Румик І. І. Продовольча безпека держави: питання теорії, методології, практики : монографія. Київ: ВНЗ «Університет економіки та права «КРОК», 2020. 420 с.
31. Румик І., Пилипенко О. Управління фінансово-господарською діяльністю інтегрованих підприємств на інноваційних засадах. *Вчені записки Університету «КРОК».* 2021. Випуск 2 (62). С. 166-175. URL: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2021-62-166-175>
32. Саблук П. Т. Інноваційна модель розвитку аграрного сектору економіки України та роль науки в її становленні. *Проблеми інноваційно-інвестиційного розвитку. Економіка та менеджмент.* 2016. № 9. С. 34-42.
33. Сегеда С.А. Аграрно-продовольче забезпечення населення України. *Економіка АПК.* 2017. №10. С. 40-48.

34. Семерей Ж. В., Храпкіна В.В. Фінансові аспекти в управлінні діяльністю промислових підприємств. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 48(2). С. 87-90.
35. Скопенко Н.С. Формування та розвиток інтегрованих об'єднань в АПК України: монографія. Київ : НУХТ, 2012. 266 с.
36. Сокол О. Г. Управління стійкістю сільськогосподарських підприємств як економічний процес. *Економічний простір*. 2019. № 21. С. 227-237.
37. Соломатіна Т. В. Діагностика ризиків втрати стратегічного фінансового потенціалу суб'єктів господарювання аграрного сектора економіки. *Агросвіт*. 2020. № 8. С. 42-48.
38. Соляник Л. Г., Мофа І. В., Гужва Н. О. Управління фінансовою діяльністю підприємств в умовах діджиталізації бізнес-процесів. *Економічний вісник Дніпровської політехніки*. 2021. № 3. С. 155-163.
39. Соціальна економіка. Кол. авт. О. О. Беляєв, М. І. Диба, В. І. Кириленко та ін. Київ : КНЕУ, 2005. 196 с.
40. Ткаченко Н., Хуторна М., Топазли Р., Еїсай С.А.І.А., Трофименко І. Методологічні засади стратегічного планування капіталоутворювальної бази підприємств в умовах економіки знань. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики*. 2022. № 6 (41). С.88-99. URL: <https://doi.org/10.18371/fcaptr.v6i41.251403>
41. Уманець О.П. Аналіз фінансових чинників економічної нестабільності. *Фінансова аналітика: проблеми та рішення*. 2016. №5 (287). URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/analiz-finansovyh-faktorov-ekonomicheskoy-nestabilnosti> (дата звернення : 09.10.2023).
42. Фінансово-економічна безпека підприємств України :стратегія та механізми забезпечення: монографія / Т.Г.Васильців та ін; за ред. Т.Г. Васильціва. Львів : Арал, 2012. 386 с.

43. Фінансові механізми та інструменти подолання дисбалансів соціально-економічного розвитку України : монографія / За ред. д.е.н., проф.Т.Г. Васильціва. Львів : Видавництво ТзОВ «Ліга-Прес», 2016. 596 с.

44. Чорна О.Ю., Христенко Л.М., Івченко Ю.А. Аспекти діагностики стану економічної безпеки агрохолдингів у визначенні напрямів їх стратегічного розвитку. *Вісник східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2022. № 6 (276). С. 75-91.

45. Шашкіна М. С. Особливості управління фінансово-господарською діяльністю промислових підприємств в умовах кризової економіки. *Ефективна економіка*. 2015. № 5. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=4353> (дата звернення : 10.11.2023).

46. Яцух О. О. Оцінка основних чинників впливу на формування прибутку сільськогосподарських підприємств. *Приазовський економічний вісник: електрон. наук. фахове вид.* 2018. № 5 (10). С. 410-417. URL: http://rev.kpu.zp.ua/journals/2018/5_10.

47. Яцух О. О. Сутність та зміст фінансового забезпечення діяльності сільськогосподарських підприємств. *Всеукраїнський науково-виробничий журнал: «Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики»*. 2018. № 10 (38). С. 133-145.

48. Яцух О. О. Теоретичні засади фінансового забезпечення діяльності сільськогосподарських підприємств. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету. Серія: Економічні науки*. Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2018. № 3 (38). С. 310-316.

49. Яцух О. О. Шляхи оптимізації податкового навантаження для суб'єктів господарської діяльності в аграрному секторі економіки України. *Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету. Серія: Економічні науки*. Вид-во Мелітопольська типографія «Люкс», 2015. № 1 (29). С. 187-191.

50. Ardalan K. Theories and controversies in finance: a paradigmatic overview. *International Journal of Social Economics*. 2003. Vol. 30 Issue: 1/2. Pp.199-208. <https://doi.org/10.1108/03068290310453682>
51. Baddeley M. Behavioural Economics and Finance. 2013. London. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203104514>
52. Balmann, A., Kataria, K., Schaft, F., Kulyk, I. Efficiency and productivity of Ukrainian Agroholdings. *Productivity and Its Impacts on Global Trade: Papers of IATRC Symposium* (2013, June 2-4). Spain: Seville.
53. Fedun I. et al. Innovative Software Tools for Effective Management of Financial and Economic Activities of the Organization. In: Alareeni, B., Hamdan, A. (eds) *Impact of Artificial Intelligence, and the Fourth Industrial Revolution on Business Success*. ICBT 2021. Lecture Notes in Networks and Systems. 2023. Vol 485. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-08093-7_2
54. Koester, U. A revival of large farms in Eastern Europe – how important are institutions? *Agricultural Economics*. 2005. Vol. 32, Issue s1, pp. 103-113.
55. Latifundist. Топ 100 латифундистів України. 2021. URL: <http://latifundist.com/rating/top100#136>.
56. Liu Xueqiang. Innovative Research on Enterprise Financial Management in the Era of Big Data. *China Business Theory*. 2021. Issue 1. Pp. 161-162.
57. S von Cramon-Taubadel, S. The Agricultural Export Supply Potential of Eastern Europe-Russia-Ukraine. Agriculture-Growing Food: New Places, New Technologies: papers of John Hopkins University Paul H. Nitze School of Advanced International Studies. 2012. April 17. USA: Washington DC, SAIS.
58. Strubenhoff H. CIS and Ukrainian Opportunities. Large Farm Management: Presentation at Autumn Academy (04-11 October). Germany: University of Hohenheim, 2011.
59. Zeng Ch. Enterprise financial management in modern environment. *Proceedings of the 2022 International Conference on Economics, Smart Finance*

and Contemporary Trade (ESFCT 2022). Advances in Economics, Business and Management Research. 27 December 2022. https://doi.org/10.2991/978-94-6463-052-7_125

60. ZhangX. Research on the expansion and innovation of corporate financialmanagement based on a multidisciplinary perspective. *Accounting Learning*. 2021. Issue 20. Pp. 19-21.